

2^e MONITOR SOCIAAL DOMEIN 2021

(Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Samenvatting belangrijkste ontwikkelingen en risico's	4
3.	Taakstellingen	10
4.	Sociale Teams	10
5.	Volksgezondheid	14
6.	Jeugd	15
6.1.	Preventie en Basisondersteuning	15
6.2.	Extra ondersteuning	17
6.3.	Veiligheid	19
6.4.	Aantal Jeugdhulpgebruikers	20
6.5.	Ontwikkelingen per productcategorie	21
6.6.	Financiën Jeugdzorg	22
7.	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	23
7.1.	Transformatie in de WMO	23
7.2.	Beschermd Wonen	24
7.3.	Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf	25
7.4.	EHealth	26
7.5.	Mantelzorg	27
7.6.	Huishoudelijke Ondersteuning	28
7.7.	Hulpmiddelen en trapliften	29
7.8.	Publiek vervoer	30
8.	Participatiewet	32
8.1.	Statushouders	32
8.2.	Schuldhelpverlening	33
8.3.	Minimabeleid	35
8.4.	Taalhuizen	38
8.5.	Leerwerkomgeving	39
8.6.	Inclusief werkgeverschap (en diversiteit)	42
8.7.	Arbeidsparticipatie & werkgeversdienstverlening	43
8.8.	Begeleiding werkzoekenden	45
8.9.	Vrijwilligerswerkbeleid	45
8.10.	Aantal gebruikers regelingen Participatiewet en TOZO	46
8.11.	Financiën Participatiewet	49
	Bijlage 1.	52
	Bijlage 2.	54

1. Inleiding

Voor u ligt de tweede monitor Sociaal Domein over 2021. Met deze monitor wordt zowel financiële als inhoudelijk informatie over het gemeentelijk sociaal domein gegeven. In de monitor vindt niet alleen een terugblik plaats, maar worden ook de recente ontwikkelingen gemeld.

Prognose

Het model is gebaseerd op de begroting 2021. Getracht is daar waar relevant, een prognose te geven van de jaaruitkomst. Mochten de prognoses aanleiding geven om budgetten aan te passen, dan zullen daarvoor voorstellen gedaan worden in de reguliere P&C-cyclus.

Klanttevredenheidsonderzoeken

In deze monitor wordt verslag gedaan van het klanttevredenheidsonderzoek WMO. Geconstateerd kan worden dat de grote meerderheid tevreden was over het contact met de gemeente. Dit beeld is vergelijkbaar met het vorige onderzoek. De tevredenheid over de snelheid van de geboden hulp is wel gestegen. De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek minimabeleid zijn nog niet bekend.

Voortgang taakstellingen

In de begroting 2021 zijn diverse taakstellingen opgenomen.

- Taakstellingen Jeugdzorg (3,7 miljoen)
- WMO (€ 100.000)
- Participatie (€ 302.000 +€ 98.000)
- Sociaal Domein (restant BouwStenenNotitie € 119.000)

In hoofdstuk 3 is weergegeven in welke mate deze taakstellingen gerealiseerd zijn.

Monitor Jeugd

Met het uitbrengen van deze monitor waarin de laatste ontwikkelingen met betrekking tot 'Jeugd' is opgenomen, wordt er dit jaar geen mini-monitor Jeugd meer uitgebracht.

Evaluatie en verdere ontwikkeling

Afgesproken is dat na het uitbrengen van deze monitor het proces (en ook de inhoud) geëvalueerd wordt. Wij stellen voor om het moment van bespreken door uw raad tevens aangegrepen wordt om de monitor te evalueren.

Hoe nu verder? Bij de ontwikkeling van dit model van de monitor is aangegeven dat aansluiting gezocht gaat worden bij het (op te stellen) integraal beleidsplan Sociaal Domein. In de bijgestelde planning is voorzien dat dit plan in het eerste kwartaal van 2022 wordt uitgebracht. Omdat de monitor ook inzicht geeft in de ontwikkeling van de budgetten in het Sociaal Domein (begroting 2022) kan nu nog geen uitspraak gedaan worden welk model we in 2022 precies gaan hanteren. Leidend uitgangspunt blijft periodieke informatie over de budgetten en inhoudelijke voortgang.

2. Samenvatting belangrijkste ontwikkelingen en risico's

Sociale Teams

In deze monitor is uitgebreider stil gestaan bij de werkzaamheden van de Sociale Teams. Bij de realisatie van het gewenste maatschappelijk effect; 'Zelf-en samenredzaamheid wordt versterkt, de veerkracht van mensen neemt toe' wordt gebruik gemaakt van het cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020. Inwoners geven aan dat:

Door de ondersteuning die ik krijg kan ik beter de dingen doen die ik wil: 85%

Door de ondersteuning die ik krijg kan ik mij beter redden: 89%

Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven: 85%

Hoewel het lastig is om het causaal verband aan te tonen, zou gesteld kunnen worden dat zelfredzaamheid en veerkracht zijn toegenomen door de inzet van een Wmo-voorziening.

Bij 'jeugd' blijft een langere wachtlijst (gemiddeld 20 weken) dan gebruikelijk bestaan. Naast de lokale wachtlijsten, bestaan er ook wachtlijsten bij externe (GGZ-) aanbieders. De hulpvragen worden in urgentie geprioriteerd en opgepakt. Spoedmeldingen worden altijd met voorrang opgepakt, crisissituaties worden altijd dezelfde dag opgepakt. Er bestaat grip op de wachtlijst, deze staat scherp onder toezicht via wekelijkse monitoring. Inwoners wordt geadviseerd, indien de situatie verslechtert/of als er zorgen zijn, contact op te nemen met het Aanmeldteam jeugd, waarna de situatie opnieuw door de gedragswetenschapper wordt beoordeeld. Het aantal cases op 22 sept 2021 waarbij een casemanager vanuit de Gemeente HHL regie voert is 240.

De doorlooptijd bij de Wmo wordt wekelijks gemonitord. De 4 Wmo teams ondersteunen elkaar daarbij, zodat de gemiddelde wachttijd voor de inwoner die een melding heeft gedaan ongeveer gelijk is, onafhankelijk van in welk gebied de inwoner woont.

Het overgrote deel van de meldingen wordt na circa 2 weken opgepakt door een Wmo consulent met af en toe een uitschieter naar 4 weken. Spoedmeldingen worden uiteraard met voorrang opgepakt.

Jeugd

Homestart

Eind 2020 is HomeStart gestart in de gemeente Het Hogeland gestart. HomeStart biedt opvoedondersteuning aan gezinnen met opgroeiende kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar. In het 4^e kwartaal 2021 zal een start gemaakt worden met de uitbreiding van de leeftijd tot 18 jaar. Op dit moment zijn er in Het Hogeland 15 gezinnen waarbij HomeStart nu deelneemt.

Samen naar gezonde jongeren in Het Hogeland

Door corona is de start van de pilot binnen het praktijkonderwijs van AOC Terra van het programma 'Samen naar gezonde jongeren in Het Hogeland' uitgesteld tot na de zomer.

Ondersteuners Jeugd en Gezin

De OJG-ers zijn nu binnen 13 huisartsenpraktijken actief en zijn betrokken bij ong. 400 jeugdigen. Bijna 90% van de trajecten werden binnen 10 gesprekken met de OJG afgesloten. Voor 57% van deze jeugdigen was contact met de OJG voldoende om zelf verder te kunnen. Er was geen verwijzing nodig.

Inkoop

Voor het inkopen van de midden-specialistische jeugdhulp is flexibiliteit in de inkoopmethodiek vereist. Recent is daarom voorgesteld om te gaan werken met een hybride inkoopmethodiek, waarbinnen meerdere bekostigingsvormen toegepast kunnen worden. Deze hybride

inkoopmethodiek biedt de Groninger gemeenten optimale flexibiliteit om in eigen tempo te experimenteren met de organisatie van de jeugdhulp en de daarbij passende vorm van inkoop en bekostiging, al of niet in samenwerking met andere gemeenten.

Dossieronderzoek dure jeugdhulp

In 2021 is het onderzoek opgestart naar gezinnen met veel jeugdhulp. Door gebrek aan capaciteit heeft het oppakken van dit onderzoek langer dan gewenst geduurd. In maart is het onderzoek gestart en in mei van dit jaar waren de voorbereidingen afgerond. Onderzoekssubjecten die geïnterviewd werden, hebben tijd gekregen om grondig dossieronderzoek te doen naar aanleiding van de toegezonden vragenlijst. In de zomer moesten de onderzoeksresultaten worden geanalyseerd. Hieronder leest u de resultaten van dit onderzoek.

Het onderzoek naar de 25 duurste cliënten moest duidelijkheid geven over de volgende vragen:

- Was de stapeling terecht?
- Hadden kosten voorkomen kunnen worden?

Binnen dit onderzoek zijn de 25 dossiers van de duurste cliënten over de periode 2018-2021 nader bekeken voor de beantwoording van deze vragen. Gedurende dit onderzoek zijn er echter beperkingen opgetreden, waar we u voorafgaand op willen attenderen. Tijdens dit onderzoek hebben we een vragenlijst opgestuurd naar de betrokken Gecertificeerde Instellingen (GI) en casemanagers. Gezien privacywetgeving kunnen deze dossiers met betrekking tot cliënten vanuit de GI niet worden opgevraagd en worden ingezien door medewerkers van de gemeente. Daarnaast kon geen navraag plaatsvinden n.a.v. het dossieronderzoek van casemanagers die niet meer in gemeentelijke dienst werkzaam zijn. De antwoorden die naar aanleiding van deze vragenlijst zijn ontvangen geven niet altijd volledig beeld, hierdoor kunnen er geen bindende conclusies worden getrokken over de onderzochte dossiers.

Daarnaast is het ook van belang om te noemen dat de tariefstelling van de dienstverlening van de GI's in die periode ontoereikend was en de GI's te maken hadden met een hoge werkdruk, waardoor de kwaliteit van hun werkproces onder druk heeft gestaan. Deze tariefstelling is medio 2020 verhoogd waardoor er nu binnen de GI's meer capaciteit is om beter dossieronderzoek te doen.

Tot slot zijn we op dit moment constant bezig om de samenwerking met de GI's te verbeteren. Nieuwe afspraken worden vastgelegd in een nieuw protocol voor 2022 en volgende jaren.

De volgende conclusies kunnen wel worden getrokken:

- Inzet van de onderzochte cliënten vanaf 2018 tot heden geïndiceerd. Deze indicaties zijn afgegeven onder de toen intern afgesproken richtlijnen. In deze oudere gevallen ontbreekt daarom een volledige onderbouwing (o.a. qua stapeling en voorliggende wetten).
- Je kunt hierdoor niet stellen dat zaken al dan niet onterecht zijn toegekend. In het nieuwe kernproces jeugd (ingegaan vanaf september 2020) wordt ingezet op een volledige onderbouwing. Uit die dossiers kunnen we concluderen dat er geen sprake is van onterechte stapeling.
- Vanwege privacyoverwegingen geven de GI's bepaalde informatie niet; dit blijkt ook uit de resultaten van het onderzoek. Daarom worden de banden met de GI's steeds meer aangehaald en wordt gewerkt aan nieuwe samenwerkingsafspraken met de GI's.
- In een aantal gevallen ontbreekt de onderbouwing of er ook naar de WLZ en het Passend Onderwijs is gekeken. Het Sociaal Team Jeugd ziet hier d.m.v. het nieuwe kernproces jeugd streng op toe en zoekt daarom nauwe samenwerking met het CIJ, zodat casuïstiek die zich mogelijk leent voor financiering vanuit de WLZ, soepeler kan worden overgeheveld vanuit de

Jeugdwet. Ook op het gebied van Passend Onderwijs zijn er meerdere overleggen gaande om afstemming tussen onderwijs en gemeente te verbeteren en duidelijke kaders te scheppen m.b.t. de financiering van ondersteuning.

- De hierboven geschetste interventies helpen om onterechte stapeling te voorkomen.

Jongeren met lichte begeleiding naar zelfredzaamheid een mogelijkheid bieden zich te vestigen in onze gemeente.

Begin dit jaar is een pilot gestart om jongeren, die nu verwezen worden naar te zware vormen van ondersteuning in intramurale voorzieningen, een lichter aanbod te geven dat beter bij hen past en te voorkomen dat ze te zware zorg ontvangen. Er zijn 16 jongeren aangemeld. Hiervan is één jongere gestart met het traject, één jongere is afgewezen, drie jongeren zijn toegelaten en kunnen starten wanneer de huisvesting is gerealiseerd. Voor de overige jongeren zijn andere hulpverleningstrajecten geregeld of moet de intake nog plaatsvinden.

Spoed voor jeugd

In samenwerking met de Groninger Gemeenten en enkele jeugdzorgaanbieders is er crisisdienst opgezet die 24/7 crisis zorg garandeert. Het aantal unieke personen dat gebruik heeft gemaakt van een crisisproduct in de eerste helft van 2021 is 16. We zien dat dit cijfer over de afgelopen vier jaren zo goed als gelijk is.

2018	30
2019	35
2020	29
2021	16

t/m augustus

Wmo

Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf

Geconcludeerd kan worden dat het aantal cliënten met Wmo-begeleiding nagenoeg stabiel blijft. Ook zijn de uitgaven van kwartaal tot kwartaal aan weinig verandering onderhevig.

Per 1-1-2022 worden met aanbieders nieuwe overeenkomsten afgesloten voor begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf. Hierin staat (nog) duidelijker omschreven hoe gemeente en cliënt samen doelen en resultaten dienen te formuleren, hoe de aanbieder hier met de cliënt planmatig aan werkt en op welke momenten erop welke wijze evaluatie van de voortgang ten aanzien van deze doelen plaatsvindt.

EHealth

Het onderzoek naar bestaande EHealth projecten is inmiddels gestart (afronding rond 1 oktober). Daarbij wordt onderzocht of samen met één of meerdere partners een EHealth project binnen het Nationaal Programma Groningen kan worden gerealiseerd.

Huishoudelijke Ondersteuning

De ontwikkeling van het aantal cliënten met een maatwerkvoorziening HO licht net iets hoger dan de aantallen waarmee in de begroting rekening is gehouden. Over het algemeen kan gesteld worden dat de ontwikkelingen in lijn liggen met de verwachting.

In de voorjaarsnota is een bedrag van € 184.000 bij geraamd aangezien in de begroting 2021 met een te lage indexatie van de tarieven rekening was gehouden. Op basis van de huidige cijfers is de verwachting dat de uitgaven uitkomen op 4,8 miljoen. Een klein voordeel ten opzichte van de actuele begroting.

Hulpmiddelen en trapliften

Het beroep op hulpmiddelen vanuit de Wmo is ook dit jaar toegenomen doordat de groep inwoners met beperking blijft stijgen en de mobiliteit (verder) afneemt. Zoals reeds eerder is aangegeven zullen hierdoor ook de jaarlijkse uitgaven blijven stijgen.

Op dit moment zijn er 26 trapliften toegekend. Op basis van het aantal huidige meldingen en de verwachte meldingen in het laatste kwartaal is de inschatting dat we dit jaar qua aantal iets lager uitkomen dan het aantal toekenningen in 2020. (2020:47, prognose 2021: 36)

Voor hulpmiddelen en trapliften is dit jaar € 1.095.000 begroot. Op basis van de huidige uitgaven gaan we er, voor nu, vanuit dat dit budget met plm. € 60.000 zal worden overschreden. Deze overschrijding is vooral het gevolg van toekenning van dure en specialistische hulpmiddelen zoals bijvoorbeeld een elektrische rolstoel, ten bedrage van ruim € 27.000. De toekenning van dit soort hulpmiddelen is lastig te voorzien. Het is daarom niet onmogelijk dat de uiteindelijke overschrijding van het budget nog iets hoger uitvalt.

Publiek Vervoer

Ook in 2021 zijn de gevolgen van Covid19 merkbaar. De eerste helft van 2021 is de continuïteitsbijdrage die in 2020 is verstrekt gecontinueerd. De omzet van de vervoerders is namelijk nog steeds op een zeer laag niveau en de protocollen zorgvervoer maken dat het vervoer wat wel plaatsvindt in aangepaste vorm plaatsvindt. In juni zijn de protocollen versoepeld. De effecten daarvan worden gemonitord. De buurtbussen hebben de eerste maanden van 2021 nog stil gestaan en zijn in maart weer langzaam aan het opstarten.

De vervoerstromen zijn na een sterke terugloop weer iets richting het oude niveau gekomen. De inschatting is dat we eind 2021 op ongeveer 60% á 70% zitten. We verwachten niet dat het niveau van 2019 wordt behaald voor het deel vraagafhankelijk vervoer. Hierdoor blijven we, ook met de betaling van steunmaatregelen, binnen de begroting 2021.

Participatie

Statushouders

De taakstelling voor de 2e helft 2021 is verhoogd ten opzichte van de perioden ervoor. De taakstelling 2e helft 2021 is 30. De werkelijke taakstelling inclusief de niet verwijtbare achterstand van 13 is 43. Tot 14 september zijn inmiddels 13 statushouders gehuisvest. Er is doorlopend contact met COA en met woningcorporaties over het beschikbaar stellen van woningen aan statushouders. De voorbereidingen voor de nieuwe wet inburgering zijn in volle gang. Er wordt onder meer gewerkt aan het nieuwe beleidskader en er worden inkooptrajecten voor de leerroutes voorbereid.

Schuldhelpverlening

Op 1 januari 2021 is de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhelpverlening in werking getreden. Een belangrijk onderdeel van deze wet is de invoering van de vroegsignalering van schulden. Bij de decembercirculaire 2020 heeft het rijk besloten om gemeenten extra budget toe te kennen over de jaren 2020 en 2021 voor de schuldhelpverlening. De reden hiervoor is dat gemeenten naar verwachting meer kosten gaan maken op dit terrein omdat de problematische schulden zullen gaan stijgen als gevolg van de coronamaatregelen. Deze bedragen zijn toegevoegd aan het bestaande budget.

Sinds het uitbreken van het coronavirus hebben minder mensen zich gemeld voor schuldhelpverlening. Vooral in de regio van de VKB in Appingedam is dit zichtbaar. Voor de regio GKB speelt dit minder. Mogelijk dat de dienstverlening op afstand hier een rol in heeft gespeeld. Overigens is het een landelijk beeld dat inwoners zich minder melden voor schuldhelpverlening. Binnenkort verschijnen de kwartaalrapportages van beide kredietbanken over het tweede kwartaal 2022

In de gemeente Het Hogeland hebben 65 inwoners zich gemeld bij de belastingdienst als gedupeerde in de toeslagenaffaire kinderopvang. Van deze groep van 65 personen, zijn 11 dossiers onderzocht door de belastingdienst en als daadwerkelijk gedupeerd aangemerkt. Deze 11 inwoners hebben een compensatiebedrag van € 30.000 ontvangen.

Minimabeleid

Uit de cijfers 2020 blijkt dat er in totaal 981 inwoners beroep op het Participatiefonds hebben gedaan. Dit betekent dat er nog ongeveer 237 inwoners zijn die bekend zijn met de regeling maar deze nog niet hebben aangevraagd.

Naar verwachting zullen de uitgaven in 2021 met € 50.000 stijgen. Uit het onderzoek naar minimaregelingen in 2020 blijkt dat van de 321 inwoners 55 personen de regelingen niet jaarlijks aanvragen maar alleen als zij deze nodig hebben. Daarom wordt ervan uitgegaan dat ongeveer 200 inwoners het Participatiefonds in 2021 nog zullen aanvragen. Uitgaande het feit dat 75% van de aanvragers alleenstaand zijn houden wij rekening met een bedrag van € 250,- per aanvraag.

De inwoners die een bijstandsuitkering bij de gemeente hebben krijgen de Kledingpas voor hun kinderen toegestuurd. Deze pas heeft een waarde van € 25,-. Op 1 april 2021 zijn de passen naar 513 inwoner verstuurd. Overige inwoners kunnen de Kledingpas vanaf 1 april 2021 aanvragen. Tot op heden hebben 31 inwoners zonder een bijstandsuitkering de pas aangevraagd

Meedoen Pas

De potentiële doelgroep bestaat uit ongeveer 3.600 volwassenen en 1000 kinderen. Niet iedereen vraagt deze voorziening aan. Per 22 september 2021 zijn er 1404 passen in omloop. Wekelijks komen er enkele aanvragen binnen.

CER (Compensatie Eigen Risico)

Op 1 september 2021 is een bedrag van € 122.000 uitgegeven ter compensatie van het eigen risico ziektekostenverzekering. Meer dan 273 inwoners hebben tot op heden een beroep op deze regeling gedaan en uitbetaald gekregen.

Leerwerkbedrijf

Met de uitstroom van medewerkers in de SW nemen de loonkosten en SW-subsidie de komende jaren verder af. In de begroting 2021 was uitgegaan van een aantal van 265 fte, momenteel bedraagt het aantal SW-ers bij Het Hogeland 256 fte.

De uitstroom van SW-medewerkers wordt zoveel mogelijk opgevangen met de instroom van medewerkers uit de nieuwe doelgroepen (beschut werk, garantiebannen). Echter, voor deze doelgroep personen ontvangen we minder subsidie dan voor een SW-medewerkers. We zullen voor de komende jaren rekening moeten houden dat we per saldo per medewerker meer moeten gaan betalen.

Aan de wens om de kosten van Industrie en Diensten (oud-Ability) meer inzichtelijk te maken, is tegemoetgekomen. In bijlage 1 is een meerjarig overzicht opgenomen. Verder kan gemeld worden dat de prognose van de omzet over 2021 nagenoeg uitkomt als de realisatie in 2020.

Financiën

Ten tijde van het opstellen van de begroting, maar ook in het voorjaar, was onzeker welke gevolgen de coronapandemie zou hebben op de bijstandsuitkeringen. In tegenstelling tot de verwachting is een daling waarneembaar van het aantal uitkeringsgerechtigden.

In de primaire raming IOAW is bij het opstellen van de begroting onvoldoende rekening gehouden met de te verwachten uitstroom in 2021. De uitgaven vallen hierdoor lager uit dan over 2020 het geval was.

In de begroting 2021 was voor de reguliere Participatiewet een stelpost opgenomen voor een mogelijke omvang van de bijstandspopulatie. Vooralsnog is hier geen sprake van. Ten opzichte van de primaire raming kan het budget met ruim € 800.000 verlaagd worden. Een deel van dit voordeel wordt verklaard doordat werkelijke aanpassing van de normbedragen lager is gebleken dan waar in de primaire begroting rekening mee was gehouden.

Rijksbudget BUIG

Onlangs is de definitieve beschikking ontvangen. De rijksbijdrage bedraagt € 16.655.000. Ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2021 valt het budget € 1.160.000 lager uit. Dit wordt gecompenseerd door het voordeel op de uitgaven.

3. Taakstellingen

In de begroting 2021 zijn diverse taakstellingen opgenomen.

- Taakstellingen Jeugdzorg (3,7 miljoen)
- WMO (100.000)
- Participatie (302.000 + 98.000)
- Sociaal Domein (restant BouwStenenNotitie 119.000)

Naar de huidige inschatting worden de taakstellingen voor het jaar 2021 (grotendeels) niet gerealiseerd. Dit betekent echter niet dat er geen inspanningen worden verricht om de taakstellingen (op termijn) te gaan realiseren. Opgemerkt wordt dat de voortgang verschilt per subdomein. In onderstaande tabel is de actuele financiële stand van zaken weergegeven.

	SD (excl Jeugd)	WMO	Bijzondere Bijstand
Taakstelling bij aanvang begroting 2021	118.980	100.000	302.000
Omzetten Inhuur naar loonlijst	-59.000		
Structurele onderuitputting mantelzorg		-34.500	
Bijstelling a.g.v. actualisatie prognose VJN21			98.000
Aframen Inhuur- en advieskosten BBZ (NIN21)			-50.000
STRUCTUREEL	59.980	65.500	350.000
Incidentele verlaging van budgetten		-28.000	
SALDO/RESTANT TAAKSTELLING 2021	59.980	37.500	350.000

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel blijkt dat nog niet alle taakstellingen voor 2021 ingevuld zijn. Daarnaast is bij de voorjaarsnota 2021 de taakstelling WMO met ingang van 2022 met € 200.000 verhoogd.

4. Sociale Teams

De professionals in de Sociale Teams pakken hulpvragen van inwoners op en gaan in gesprek om de professionals in de Sociale Teams pakken hulpvragen van inwoners op en gaan in gesprek om samen met de inwoner, het gezinssysteem en het netwerk een duurzame oplossing te vinden voor het probleem. Het gaat om sociaal-maatschappelijke vraagstukken zoals opgroeien en opvoeden of langer zelfstandig thuis wonen en meedoen in de maatschappij.

Maatschappelijk effecten

- Zelf-en samenredzaamheid wordt versterkt, de veerkracht van mensen neemt toe

In het cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020 geven inwoners het volgende aan:

Door de ondersteuning die ik krijg kan ik beter de dingen doen die ik wil: 85%

Door de ondersteuning die ik krijg kan ik mij beter redden: 89%

Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven: 85%

Hoewel het lastig is om het causaal verband aan te tonen, zou gesteld kunnen worden dat zelfredzaamheid en veerkracht zijn toegenomen door de inzet van een Wmo-voorziening.

Wat betreft het cliëntervaringsonderzoek Jeugd is het voornemen dit in 2022 op te pakken.

Doelen

- De mogelijkheden van het eigen netwerk worden onderzocht. Waar nodig wordt basisondersteuning ingezet en waar noodzakelijk wordt gebruik gemaakt van geïndiceerde hulp
- Eigenaarschap/regie maximaal bij inwoner/gezinssysteem
- Regievoeren vanuit 1 gezin/1 plan/1 regisseur en inzetten wat nodig is voor de inwoner of het gezinssysteem, los van mogelijke juridische belemmeringen die voortkomen uit de afzonderlijke wetten binnen het Sociaal Domein (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet)

Wat gaan we daarvoor doen?

- Training/opleiding professionals in de Sociale Teams en partners in het veld om cultuuromslag te realiseren

De casemanagers jeugd hebben de volgende trainingen afgerond die allen 3 doelen van de transformatie (meer sociale veerkracht, meer preventie en meer maatwerk) ondersteunen:

1. De training veiligheid: geeft handvaten een jeugdige zo lang mogelijk thuis te laten blijven, waardoor (waar nodig met ondersteuning naar zelf-of samenredzaamheid) uit huis plaatsing maximaal als mogelijk wordt voorkomen.
2. De training regie en planmatig werken: geeft handvaten zo lang als nodig maar zo kort als mogelijk (waar nodig met ondersteuning naar zelf-en samenredzaamheid) regie tevoren in een gezin waarin sprake is van complexe en/of Multi problematiek.
3. De training van verslavingszorg Noord-Nederland: geeft de kennis om signalen vroeg te herkennen en waar nodig m.b.v. integrale samenwerking op te pakken.

Wat betreft gerichte scholing voor de Wmo-consulenten is het van belang dat aangesloten blijft bij de veranderingen in de wet en regelgeving rondom de Wmo.

In het laatste kwartaal 2021 zal er nog een scholing volgen rondom de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld. Hierdoor wordt ervoor gezorgd dat de consulenten de signalen leren herkennen van huiselijk geweld en daarnaast de juiste stappen weten te zetten bij het vermoeden van huiselijk geweld.

Verder is scholing gevolgd m.b.t. Beschermd Wonen en zijn interne trainingen gevolgd.

- Werkprocessen en digitale systemen dusdanig inrichten dat het de transformatiedoelen ondersteunt

Het ondersteuningsplan wordt samen met de inwoner (en zijn/haar netwerk) opgesteld. Het doel is waar nodig tijdelijk ondersteuning te bieden en uiteindelijk de zelf-en samenredzaamheid en veerkracht te vergroten. De realiteit is dat doelen soms niet of deels behaald worden. Dat is afhankelijk van vele factoren als bv. sociaaleconomische status, woonplaats, evt. verstandelijke beperking en zelfinzicht, psychische gesteldheid, middelengebruik en het openstaan voor hulpverlening. De ondersteuning is gericht op doen wat nodig is, indien eigen kracht en het netwerk ontoereikend zijn.

De formulieren en digitale systemen die worden gehanteerd worden regelmatig geëvalueerd. De opbouw van de formulieren werkt de transformatiedoelen in de hand door onderwerpen als eigen

kracht, de inzet van het netwerk en gebruikmaken van voorliggende voorzieningen prominent een plek te geven. Dit draagt eraan bij dat deze onderwerpen specifiek onderdeel zijn van het overleg met de inwoner.

- Professionals in dienst hebben en houden die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen

De casemanagers jeugd zijn SKJ (Stichting Kwaliteitsregister Jeugd) geregistreerd

De Wmo consultants beschikken over een relevante Hbo-opleiding en een verdieping binnen het vakgebied Wmo.

- Deskundigheid inkopen om preventie aanbod te realiseren en de basisondersteuning in te richten

Preventieve producten zijn ingekocht bij Mensenwerk Hogeland, de onafhankelijk cliëntondersteuner, Elker en MEE gezinsondersteuning, de Ondersteuner Jeugd en Gezin, VNN en schoolmaatschappelijk werk.

- Daar waar nodig verwijzen naar gespecialiseerde zorg

In het Kernproces Jeugd wordt bij aanmelding n.a.v. de hulpvraag een analyse gemaakt. Hierna wordt via triage, zo nodig gespecialiseerde zorg ingezet (bij enkelvoudige problematiek) of wordt de hulpvraag (bij meervoudige en/of complexe problematiek) nader onderzocht waarna alsnog zo nodig gespecialiseerde zorg wordt ingezet.

Bij de Wmo geldt eenzelfde aanpak. Er wordt in eerste instantie gekeken samen met de inwoner wat hij of zij zelf kan oplossen vanuit eigen kracht en het eigen netwerk. Daarna wordt onderzocht of de oplossing kan worden gevonden door bijvoorbeeld het inzetten van een vrijwilliger of door gebruik te maken van een algemene voorziening. Indien noodzakelijk wordt geïndiceerde hulp ingezet.

Resultaten bij doelen.

- Netwerkonderzoek, basisondersteuning of geïndiceerde jeugdhulp
Een netwerkonderzoek en grondige analyse is besloten in het werkproces behorende bij een melding/aanvraag voor een Wmo/Jeugdhulpvoorziening. Hierdoor wordt maximaal ingezet op passende ondersteuning.
- Eigenaarschap/regie
Het projectvoorstel pilot eigen kracht conferentie van OGGZ en Jeugd is geschreven, voorbereiding van de Pilot is gestart.
- Kostenbewustzijn
Kostenbewustzijn is een vast onderdeel in het werkproces voorafgaande aan het afgeven van een Wmo of Jeugdhulpvoorziening. Overzichten van ontwikkelingen in uitgaven worden onder de collega's van jeugd en Wmo verspreid en waar nodig wordt hierop geëvalueerd en daar waar mogelijk op oorzaken geanticipeerd.
- Integrale samenwerking
Integrale samenwerking wordt extra gestimuleerd via maandelijks integraal overleg tussen Wmo, jeugd, participatie en basisondersteuning. Dit blijft volop in ontwikkeling.

Binnen de Sociale Teams zijn we continu bezig met deskundigheidsbevordering. Dit doen we onder andere door samen te werken met alle partijen van het Sociale Team tijdens het Integraal Overleg.

Wachttijl

Bij jeugd blijft een lange wachttijl (gemiddeld 20 weken) bestaan. De hulpvragen worden in afstemming met de gedragswetenschapper altijd in aard ernst en urgentie geprioriteerd en opgepakt. Spoedmeldingen worden altijd met voorrang opgepakt, crisissituaties worden altijd dezelfde dag opgepakt. Er bestaat grip op de wachttijl, deze staat scherp onder toezicht via wekelijkse monitoring. Inwoners wordt geadviseerd, indien de situatie verslechtert/of als er zorgen zijn, contact op te nemen met het Aanmeldteam jeugd, waarna de situatie opnieuw door de gedragswetenschapper wordt beoordeeld. Het aantal cases op 22 sept 2021 waarbij een casemanager vanuit de Gemeente HHL regie voert is 240.

De wachttijl blijft actueel door ziekte en vertrek van medewerkers, waardoor bestaande cases moeten worden overgenomen en het matige resultaat van wervingsprocedures door gebrek aan gekwalificeerd aanbod.

In het merendeel van de casuïstiek op de wachttijl bestaat inmiddels een vorm van toezicht, doordat bv. naast soms eerder geïndiceerde hulpverlening als GGZ, nu in andere casuïstiek ook een vorm van basisondersteuning (OJG, MEE, MWH, Elker) betrokken is. Naast de lokale wachttijlsten, bestaan er ook wachttijlsten bij externe (GGZ-) aanbieders.

Bovenstaande maatregelen wordt met HR een traject voor het werven van trainees opgestart en tijdelijke dienst van medewerkers wordt in een aantal gevallen gecontinueerd.

Aantallen 1 april -31 augustus 2021:

1. Cases opgepakt door het Aanmeld- en intake team: 26 (van de totaal 78 aanmeldingen).

Dit betreft meestal enkelvoudige problematiek die primair is gerelateerd aan de jeugdige of aan de opvoedproblematiek. De motivatie bij de ouder(s) en de jeugdige is groot. Het probleembesef bij betrokkene(n) is goed).

2. Cases opgepakt door de casemanagers: 52 (daarnaast zijn er veel cases opgepakt die op "de zweeftijl" stonden door uitval of vertrek van andere casemanagers).

Dit betreft meervoudige problematiek:

Er is een probleem gerelateerd aan de jeugdige en er zijn problemen gerelateerd aan het gezin en de opvoeding en/of aan de omgeving van de jeugdige.

Er is zicht op de probleemgebieden en hun onderlinge verwevenheid. Verder is er zicht op de invloed die de problemen hebben op de jeugdige.

Dit betreft Multi complexe en/of meervoudige problematiek.

Er is geen zicht op de probleemgebieden en/of hun onderlinge verwevenheid.

Er is onvoldoende zicht op de invloed die de problemen hebben op de jeugdige.

Er is sprake van ambiguïteit over de samenhang en de oorzaken van de problematiek.

Het probleembesef en de motivatie bij betrokkenen is laag.

NB: Cases voor de basisondersteuning:

Dit betreft meestal enkelvoudige problematiek die primair is gerelateerd aan de jeugdige of aan de opvoedproblematiek. De motivatie bij de ouder(s) en de jeugdige is groot. Het probleembesef bij betrokkene(n) is goed).

De basisondersteuning wordt ingezet als onderdeel van het plan van aanpak van de casemanager. Op dit moment wordt samen met systeembeheer gekeken hoe we de hoeveelheid in cijfers kunnen weergeven.

Bezwaar en beroep

In 2021 zijn er 2 bezwaarzaken uit 2020 afgerond.

In 2021 zijn nog 2 bezwaarzaken uit 2020 in behandeling.

In 2021 is 1 nieuw bezwaar binnengekomen.

In 2021 zijn 2 beroepen in behandeling: één beroep en één hoger beroep.

Managementinformatie Wmo

Doorlooptijd

De doorlooptijd bij de Wmo wordt wekelijks gemonitord. De 4 Wmo teams ondersteunen elkaar daarbij, zodat de gemiddelde wachttijd voor de inwoner die een melding heeft gedaan ongeveer gelijk is, onafhankelijk van in welk gebied de inwoner woont.

Het overgrote deel van de meldingen wordt na circa 2 weken opgepakt door een Wmo consulent met af en toe een uitschieter naar 4 weken. Spoedmeldingen worden uiteraard met voorrang opgepakt.

Aantallen meldingen 1 april -31 augustus 2021:

Bedum/Uithuizen: 611.

Leens: 261.

Winsum: 321.

Beschermde Wonen: 42 (gemeente breed).

Totaal: 1235.

Bezwaar en beroep

In 2021 zijn er in september 17 bezwaarzaken afgerond en er staan er nog 14 in behandeling.

In 2021 zijn er tot nu toe 3 beroepszaken waarvoor alle drie geldt dat deze nog in behandeling zijn.

5. Volksgezondheid

Maatschappelijk effecten

- Inwoners groeien gezond op en doen mee in een gezonde leefomgeving.
- Een optimale start van de eerste 1.000 dagen van een kind

De effecten van beleid zijn moeilijk te meten. Zaken als minder overgewicht, drank en roken is vooral iets wat de zorgverzekeraar in de portemonnee voelt en zelfs dat vaak op de wat langere termijn (minder longkankerbehandelingen, stands, leveraandoeningen etc) vaak pas meetbaar is.

Doelen

- Wij willen dat er 15 preventieve huisbezoeken worden gedaan bij kwetsbare gezinnen in 2021, door de jeugdgezondheidszorg
- Wij streven ernaar dat alle sportaccommodaties rookvrij zijn in 2024
- In 2022 doen 50 deelnemers mee aan de gecombineerde leefstijl interventie
- Doelstelling om tot 0% alcoholgebruik te komen onder de jongeren tot 18 jaar in 2032
- Het percentage jongeren onder de 18 jaar dat rookt wordt teruggebracht naar 0% in 2032.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Uitvoeren van het lokaal positief gezondheidsbeleid 'Gezond in het Hogeland' in samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties.

- Het project Kansrijke start uitvoeren. Dit is een samenwerking tussen de verloskundigen, kraamzorgorganisaties, jeugdgezondheidszorg, sociale teams, Mensenwerk Hogeland, VNN en andere betrokken organisaties
- Uitvoering geven aan het Lokaal Preventieakkoord 2021-2028. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsplan gemaakt op de thema's roken, alcohol en overgewicht
- Uitvoering geven aan de Gecombineerde Leefstijlinterventie

Lokaal Preventieakkoord 2021-2028

- Uitvoering geven aan het Lokaal Preventieakkoord 2021-2028. Dit akkoord is een samenwerking tussen o.a. GGD, Mensenwerk Hogeland, Huis voor de sport, VNN en gemeente Het Hogeland. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsplan gemaakt op de thema's roken, alcohol en overgewicht. De uitvoering van het akkoord is een subsidie ontvangen van 30.000 euro voor 2021, 2022 en 2023.

Kansrijke start

- Eind 2019 is gestart met het project Kansrijke start. Dit is een samenwerking tussen de verloskundigen, kraamzorgorganisaties, jeugdgezondheidszorg, sociale teams, Mensenwerk Hogeland, VNN en andere betrokken organisaties. Het project richt zich op de gezondheid te verbeteren in de eerste 1000 dagen van een kind (-10 maanden en t/m 2 jaar). Wij ondersteunen ouders en kinderen in gezinnen die iets extra kunnen gebruiken, als zij daar behoefte aan hebben

Indicatoren	Streefaantal voor 2022	Realisatie
Preventieve huisbezoeken	15	6
Sportaccommodaties rookvrij	4	2
Aantal deelnemers gecombineerde leefstijl interventie	50	15

6. Jeugd

Maatschappelijk effecten

- Jeugdigen groeien gezond en kansrijk op.
- Als er ondersteuning bij de opvoed- en opgroei problemen nodig is, is deze ondersteuning gericht op het versterken van de samenredzaamheid en de zelfregie van de jeugdige en het gezin. De jeugdige, gezin, netwerk als sociale omgeving worden actief betrokken bij het vinden van effectieve oplossingen.
- Zo thuis mogelijk veilig opgroeien en wonen.

6.1. Preventie en Basisondersteuning

Doel

- Snellere signalering en waar mogelijk afschalen van jeugdhulpproblematiek.

HomeStart

Eind 2020 is HomeStart gestart in de gemeente Het Hogeland gestart. HomeStart biedt opvoedondersteuning aan gezinnen met opgroeiende kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar. In het 4^e kwartaal 2021 zal een start gemaakt worden met de uitbreiding van de leeftijd tot 18 jaar.

In 2021 heeft het werven van voldoende vrijwilligers prioriteit. Dit heeft voor dit jaar geresulteerd in een groep van 22 vrijwilligers die kunnen worden ingezet voor het HomeStart programma in Het Hogeland. Op dit moment zijn er in Het Hogeland 15 gezinnen waarbij HomeStart betrokken is. Daarnaast blijft het opleiden en werven van vrijwilligers een belangrijk onderdeel in de uitvoering van het HomeStart programma. De vrijwilligers hebben een diverse achtergrond qua leeftijd, cultuur of werkervaring waardoor een juiste match met het gezin kan plaatsvinden.

Begin volgend jaar zullen ook de eerste gezinnen en de vrijwilligers waarbij het HomeStart programma een jaar heeft geduurd, worden beëindigd. Uit de evaluaties met HomeStart zal duidelijk moeten worden wat het effect is geweest binnen de gezinnen waar de vrijwilliger van HomeStart aanwezig is geweest.

De naamsbekendheid van HomeStart vergroten binnen de gemeente Het Hogeland blijft een hoge prioriteit houden. In het afgelopen jaar is er al veelvuldig samen gewerkt met andere organisaties in Het Hogeland die binnen het domein Jeugd werkzaam zijn. Daarnaast heeft de coördinatrice veelvuldig contact gezocht met diverse organisaties om de samenwerking en de bekendheid te promoten. Het programma van HomeStart in Het Hogeland zal in ieder geval tot augustus 2023 aanwezig blijven.

Steunouder Nederland

In het 4^e kwartaal van 2021 zal het programma van Steunouder Nederland van start gaan in de gemeente. Steunouder Nederland biedt de mogelijkheid een kind of jongere, 1 of 2 dagdelen in de week, in een gastvrij gezin te laten meedraaien op vrijwillige basis. Ouders (vraagouders) die behoefte hebben aan steun kunnen niet altijd op hun eigen netwerk terugvallen. De vraagouders werken mee op basis van vrijwilligheid. De gemeente Het Hogeland zal wat betreft de uitvoering samenwerken met Mensenwerk Hogeland en Steunouder Nederland.

In laatste kwartaal 2021 zal de coördinatrice Steunouder beginnen met het werven van Steunouders die ingezet kunnen worden voor de gemeente Het Hogeland. Verwachting is dat begin 2022 de vrijwilligere Steunouders daadwerkelijk worden ingezet.

Samen naar gezonde jongeren in Het Hogeland

Door corona is de start van de pilot binnen het praktijkonderwijs van AOC Terra van het programma 'Samen naar gezonde jongeren in Het Hogeland' uitgesteld tot na de zomer.

Het programma wordt uitgevoerd door het Preventie en Interventie Team (PIT) dat bestaat uit medewerkers van VNN, GGD en Mensenwerk Het Hogeland. Het programma bestaat uit een aantal thema's met daarbij workshops of voorlichtingsavonden, waar de school zelf een keuze uit maakt. De thema's zijn o.a. relaties en seksualiteit, (genots-)middelen, mediawijsheid en gamen en (gezonde) voeding.

Scheidingsproblematiek

Gemeente Het Hogeland wil wat betreft het onderwerp Scheiding en het effect hiervan kennis en expertise bundelen in samenwerking met andere gemeenten in de provincie Groningen.

Ervaring leert dat de problematiek rondom het zo veilig mogelijk opgroeien zo'n breed karakter kent in de diverse leefdomeinen van gezinnen.

In het najaar of begin volgend 2022 zal door de provinciale werkgroep Ontwikkellijn 'Jeugdigen en jongvolwassenen groeien zo thuis en veilig mogelijk op' een bijeenkomst worden georganiseerd. Constatering vanuit de provinciale werkgroep is dat met name op het juiste moment ouders en kinderen te bereiken van groot belang is.

Daarnaast zal het landelijke Digitale plein haar intrede doen in 2022 of 2023. Deze zal bestaan uit een landelijke basiswebsite en met een webapp waardoor overzicht en coördinatie ontstaat voor scheidende ouders met een scheidingsbegeleider waardoor duidelijk wordt welke stappen gezet zijn en wat er nog te gebeuren staat.

Ondersteuner Jeugd & Gezin (OJG)

De OJG-er biedt binnen de huisartsenpraktijk in Het Hogeland lichte, kortdurende behandeling en opvoedondersteuning. Daarmee wordt deze vorm van hulp gezien als een belangrijk instrument om geïndiceerde zorg te voorkomen. De OJG-er is dichtbij georganiseerd en breed gespecialiseerd binnen de GGZ. De zorg kan daarom dichtbij de jeugdige worden aangeboden omdat ze werken binnen de huisartsenpraktijken in het Hogeland. De OJG-er kan zonder diagnose en indicatie worden ingezet. De OJG-er heeft vanwege deze voordelen, meerwaarde voor het uitgestrekte gebied van Het Hogeland.

De OJG'ers zijn nu binnen 13 huisartsenpraktijken actief en zijn betrokken bij ong. 400 jeugdigen. Bijna 90% van de trajecten werden binnen 10 gesprekken met de OJG afgesloten. Voor 57% van deze jeugdigen was contact met de OJG voldoende om zelf verder te kunnen. Er was geen verwijzing nodig.

In de loop van dit jaar wordt de monitoring van de inzet van de OJG-er verder ontwikkeld door de invoering van een landelijke webtool. Door deze tool kan beter en eerder gesignaleerd worden welke ontwikkelingen zich voordoen ten aanzien van de jeugdhulp in onze gemeente.

In het 4^e kwartaal van 2021 zal een bijeenkomst worden georganiseerd door de gemeente Het Hogeland in samenwerking met Molendrift en Accare. Hiervoor zullen de huisartsen en OJG in de gemeente Het Hogeland worden uitgenodigd. Inzet is om de samenwerking te verstevigen binnen het Sociaal Domein.

6.2. Extra ondersteuning

Doel

- Voldoende aanbod van gespecialiseerde jeugdzorg in onze regio en voldoende aanbod van jeugdzorg in nabijheid van de inwoners.

Inkoop Jeugdhulp

In 2020 is gestart met het proces om te komen tot een nieuw inkoop- en bekostigingsmodel. De Groninger gemeenten delen dat de inkoop van lichte vormen van jeugdhulp door elke gemeente zelf georganiseerd wordt en dat hoog specialistische hulp gezamenlijk wordt ingekocht. Voor het inkopen van de midden-specialistische jeugdhulp is flexibiliteit in de inkoopmethodiek vereist. Recent is daarom voorgesteld om te gaan werken met een hybride inkoopmethodiek, waarbinnen meerdere bekostigingsvormen toegepast kunnen worden. Deze hybride inkoopmethodiek biedt de Groninger gemeenten optimale flexibiliteit om in eigen tempo te experimenteren met de organisatie van de jeugdhulp en de daarbij passende vorm van inkoop en bekostiging, al of niet in samenwerking met andere gemeenten. Het proces rondom de inkoop is het Hogeland in gang gezet. Voorlopig focust het Hogeland zich op vier lichte jeugdhulpproducten namelijk, individuele begeleiding basis, gezinsbegeleiding basis, gezinsbegeleiding laagfrequent en groepsbegeleiding basis.

Norm voor Opdrachtgeverschap

De Groninger gemeenten zijn in de eerste helft van 2021 gestart met het opstellen van de regiovisie in het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Deze NvO komt voort uit een resolutie van de VNG waarin is afgesproken dat elke jeugdhulpregio een regiovisie opstelt. Met de NvO maken gemeenten afspraken binnen de jeugd en Bescherm Wonen regio en leggen deze samenwerking duurzaam vast. De afspraken in het kader van de NvO geven daarmee op langere termijn richting aan wat de partijen in de regio samendoen en hoe dit lokaal en bovenregionaal met elkaar verbonden is.

Gemeenten erkennen hiermee dat op onderdelen regionale en bovenregionale samenwerking essentieel is voor:

- De beschikbaarheid van de benodigde zorgfuncties
- Een zorgvuldige transformatie van het zorglandschap
- Verminderde bureaucratie

Met de NvO maken gemeenten afspraken binnen de Jeugd en Beschermd Wonen regio en leggen deze samenwerking duurzaam vast. De afspraken in het kader van de NvO geven daarmee op langere termijn richting aan wat de partijen in een regio samendoen en hoe dit lokaal en bovenregionaal is verbonden.

Vanwege de verschillende startposities van Jeugd en Beschermd Wonen is ervoor beiden een apart implementatietraject ingezet. Eén van de onderdelen van NvO is het opstellen van een regiovisie. Voor jeugd geldt dat de Groninger gemeenten in 2020 zijn begonnen met de voorbereidingen. De regiovisie op hoofdlijnen wordt naar verwachting eind 2021 ter besluitvorming voorgelegd aan de raden. Voor Beschermd Wonen geldt dat die regiovisie er al is.

Meer integrale oplossingen: onderzoek top 25 duurste gezinnen

In 2021 is het onderzoek opgestart naar gezinnen met veel jeugdhulp. Door gebrek aan capaciteit heeft het oppakken van dit onderzoek langer dan gewenst geduurd. In maart is het onderzoek gestart en in mei van dit jaar waren de voorbereidingen afgerond. Onderzoekssubjecten die geïnterviewd werden, hebben tijd gekregen om grondig dossieronderzoek te doen naar aanleiding van de toegezonden vragenlijst. In de zomer moesten de onderzoeksresultaten worden geanalyseerd. Hieronder leest u de resultaten van dit onderzoek.

Het onderzoek naar de 25 duurste cliënten moest duidelijkheid geven over de volgende vragen:

- Was de stapeling terecht?
- Hadden kosten voorkomen kunnen worden?

Binnen dit onderzoek zijn de 25 dossiers van de duurste cliënten over de periode 2018-2021 nader bekeken voor de beantwoording van deze vragen. Gedurende dit onderzoek zijn er echter beperkingen opgetreden, waar we u voorafgaand op willen attenderen. Tijdens dit onderzoek hebben we een vragenlijst opgestuurd naar de betrokken Gecertificeerde Instellingen (GI) en casemanagers. Gezien privacywetgeving kunnen deze dossiers met betrekking tot cliënten vanuit de GI niet worden opgevraagd en worden ingezien door medewerkers van de gemeente. Daarnaast kon geen navraag plaatsvinden n.a.v. het dossieronderzoek van casemanagers die niet meer in gemeentelijke dienst werkzaam zijn. De antwoorden die naar aanleiding van deze vragenlijst zijn ontvangen geven niet altijd volledig beeld, hierdoor kunnen er geen bindende conclusies worden getrokken over de onderzochte dossiers.

Daarnaast is het ook van belang om te noemen dat de tariefstelling van de dienstverlening van de GI's in die periode ontoereikend was en de GI's te maken hadden met een hoge werkdruk, waardoor de kwaliteit van hun werkproces onder druk heeft gestaan. Deze tariefstelling is medio 2020 verhoogd waardoor er nu binnen de GI's meer capaciteit is om beter dossieronderzoek te doen.

Tot slot zijn we op dit moment constant bezig om de samenwerking met de GI's te verbeteren. Nieuwe afspraken worden vastgelegd in een nieuw protocol voor 2022 en volgende jaren.

De volgende conclusies kunnen wel worden getrokken:

- Inzet van de onderzochte cliënten vanaf 2018 tot heden geïndiceerd. Deze indicaties zijn afgegeven onder de toen intern afgesproken richtlijnen. In deze oudere gevallen ontbreekt daarom een volledige onderbouwing (o.a. qua stapeling en voorliggende wetten).

- Je kunt hierdoor niet stellen dat zaken al dan niet onterecht zijn toegekend. In het nieuwe kernproces jeugd (ingegaan vanaf september 2020) wordt ingezet op een volledige onderbouwing. Uit die dossiers kunnen we concluderen dat er geen sprake is van onterechte stapeling.
- Vanwege privacyoverwegingen geven de GI's bepaalde informatie niet; dit blijkt ook uit de resultaten van het onderzoek. Daarom worden de banden met de GI's steeds meer aangehaald en wordt gewerkt aan nieuwe samenwerkingsafspraken met de GI's.
- In een aantal gevallen ontbreekt de onderbouwing of er ook naar de WLZ en het Passend Onderwijs is gekeken. Het Sociaal Team Jeugd ziet hier d.m.v. het nieuwe kernproces jeugd streng op toe en zoekt daarom nauwe samenwerking met het CIZ, zodat casuïstiek die zich mogelijk leent voor financiering vanuit de WLZ, soepeler kan worden overgeheveld vanuit de Jeugdwet. Ook op het gebied van Passend Onderwijs zijn er meerdere overleggen gaande om afstemming tussen onderwijs en gemeente te verbeteren en duidelijke kaders te scheppen m.b.t. de financiering van ondersteuning.
- De hierboven geschetste interventies helpen om onterechte stapeling te voorkomen.

Jongeren met lichte begeleiding naar zelfredzaamheid een mogelijkheid bieden zich te vestigen in onze gemeente.

Begin dit jaar is een pilot gestart om jongeren, die nu verwezen worden naar te zware vormen van ondersteuning in intramurale voorzieningen, een lichter aanbod te geven dat beter bij hen past en te voorkomen dat ze te zware zorg ontvangen. Er zijn 16 jongeren aangemeld. Hiervan is één jongere gestart met het traject, één jongere is afgewezen, drie jongeren zijn toegelaten en kunnen starten wanneer de huisvesting is gerealiseerd. Voor de overige jongeren zijn andere hulpverleningstrajecten geregeld of moet de intake nog plaatsvinden.

- Voldoende aanbod van gespecialiseerde jeugdzorg in onze regio en voldoende aanbod van jeugdzorg in nabijheid van de inwoners.

6.3. Veiligheid

Doelen

- We beschikken over een sluitende 24-uurs spoeddienst die in crisissituaties hulp in kan zetten.
- Het samenwerkingsprotocol tussen de Groninger gemeenten en de Raad voor de Kinderbescherming wordt in 2021 ondertekend.
- Er wordt beter samengewerkt rondom het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling¹.

Veilig thuis

Er is een provinciale voorbereidingswerkgroep gestart om de governance en de sturing op Veilig Thuis en de ambtelijke samenwerking, tussen centrumgemeente en regiogemeente onderling, rondom onderwerpen huiselijk geweld en kindermishandeling te verbeteren. Daarnaast heeft een procesbegeleider een inventarisatie bij gemeenten en Veilig Thuis afgerond. Deze inventarisatie dient als input om de samenwerkingsafspraken te verbeteren. De inventarisatie dient als vertrekpunt voor het vervolg om tot concrete nieuwe samenwerkingsafspraken te komen.

Spoed voor jeugd

In samenwerking met de Groninger Gemeenten en enkele jeugdzorgaanbieders is er cisdienst opgezet die 24/7 crisis zorg garandeert.

---

¹ Deze doelstelling betreft het hele sociaal domein.

Het aantal unieke personen dat gebruik heeft gemaakt van een crisisproduct in de eerste helft van 2021 is 16. We zien dat dit cijfer over de afgelopen vier jaren zo goed als gelijk is.

2018	30
2019	35
2020	29
2021	16

2021 is nog niet compleet.

Samenwerkingsprotocol Groninger Gemeenten en de Raad voor de Kinderbescherming.

De Jeugdwet schrijft voor dat de gemeenten en de Raad een samenwerkingsprotocol afsluiten. In dit protocol wordt opgenomen hoe de gemeenten en de raad overleg voeren. Deze overleggen hebben betrekking op o.a.; de wachtlijsten bij de gecertificeerde instellingen (G.I.), de wachtlijsten voor onderzoeken door de raad, ontwikkelingen ten aanzien van de verzoeken tot onderzoek die binnenkomen bij de raad vanuit de G.I.'s, Veilig thuis en de sociale teams van de gemeenten. De overleggen zijn erop gericht om de overgang van het vrijwillig kader naar het gedwongen kader in de jeugdzorg zorgvuldig te laten verlopen.

6.4. Aantal Jeugdhulpgebruikers

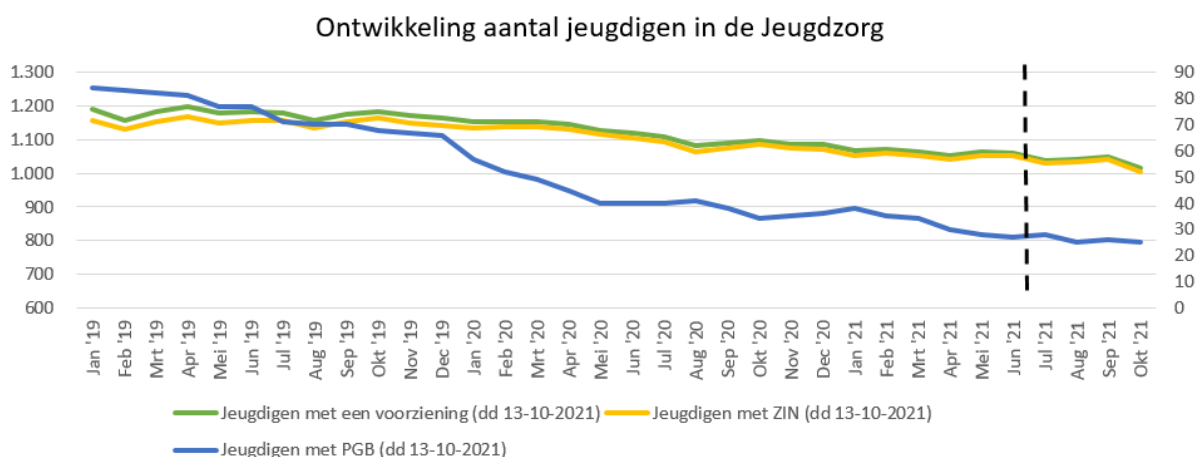
In voorgaande rapportages is de ontwikkeling van het aantal jeugdigen met een maatwerkvoorziening gerapporteerd. Op basis van de registraties uit de systemen is onderstaande grafiek, naar de stand van medio oktober 2021, geactualiseerd.

De daling van het aantal jeugdigen met een maatwerkvoorziening heeft zich in de eerste maanden van 2021 doorgezet. De daling is in 2021 wel minder dan de daling zoals deze in 2020 waarneembaar was.

Het administratieve proces van het verwerken van indicaties die niet via het sociale team van Het Hogeland lopen kent een zogeheten na-ijl in de registratie van de voorzieningen. De gegevens tot de zwarte stippellijn zijn naar verwachting compleet. Uit vergelijking van cijfers die gehanteerd zijn in de vorige rapportage is te verwachten dat de aantallen van het derde kwartaal 2021 nog beperkt zullen veranderen.

Zoals ook in de vorige rapportage is aangegeven is nog niet bekend in hoeverre de gevolgen van Covid-19 gevolgen heeft voor de jeugdzorguitgaven van Het Hogeland. De enige conclusie die we op dit moment kunnen trekken uit de cijfers dat er op dit moment nog geen enorme toename van jeugdigen in de jeugdzorg heeft plaatsgevonden zoals blijkt uit onderstaande gegevens.

Opgemerkt wordt dat deze ontwikkeling niets zegt over de eventuele ontwikkeling in de zwaarte van de zorgvraag (type product en omvang van de indicaties in euro's) en de verzilvering.

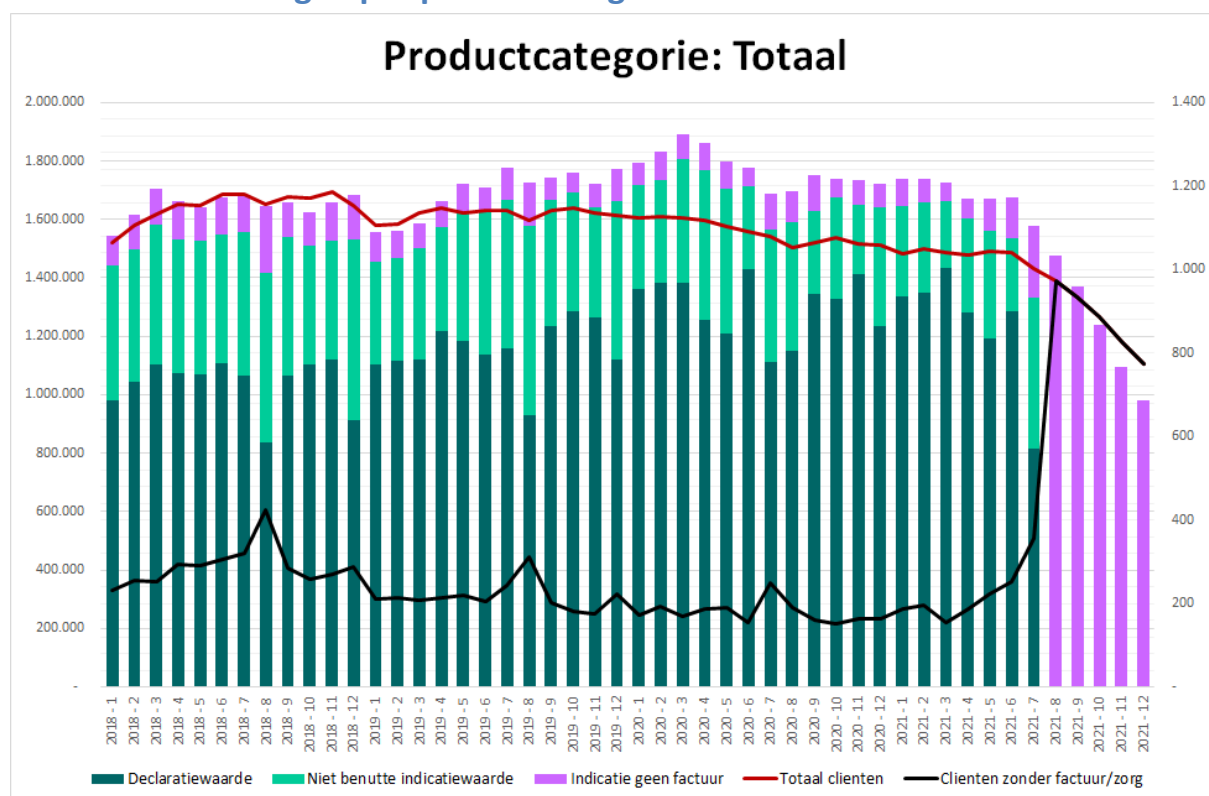
Linker-as

- De groene lijn toont het aantal unieke jeugdigen dat een maatwerkvoorziening heeft (ongeacht of dat PGB of ZIN is).
- De gele lijn toont het aantal unieke jeugdigen dat een maatwerkvoorziening ZIN heeft.

Rechter-as

- De donkerblauwe lijn toon het aantal unieke jeugdigen dat een maatwerkvoorziening PGB heeft.

6.5. Ontwikkelingen per productcategorie

In deze tabel ziet u het totaal van de ontwikkeling van de indicatiewaarde van de jeugdhulp. De opbouw van het totaal is de optelsom van de grafieken in bijlage 2 van deze rapportage. Hierin hebben we in beeld gebracht hoe de ontwikkeling van de indicatie waarde per productcategorie is.

Als we kijken naar de eerste helft van 2021, dan zien we ten opzichte van de 2e helft van 2020 (waarover we gerapporteerd hebben in de vorige en tussentijdse jeugdmonitor) geen noemenswaardige daling van de uitgaven. Ten opzichte van eind 2019/begin 2020 zien we wel een daling van de uitgaven. We zijn dus wel weggebleven van de piek in 2020, maar zijn nog niet in staat gebleken om een daling in kosten in te zetten. We zien wel een daling van het aantal cliënten. Dit betekent dat de gemiddelde indicatiewaarde per cliënt is gestegen.

6.6. Financiën Jeugdzorg

Op basis van de dataset 30 augustus 2021 is een prognose opgesteld voor de uitgaven jeugdzorg. Hoewel we een duidelijke daling zien in het aantal cliënten dalen de uitgaven nog niet. De indicatiewaarde loopt niet op. Dit betekent dat de gemiddelde besteding en verzilvering per jeugdige in de afgelopen periode is toegenomen. In hoeverre Corona van invloed is op deze ontwikkeling is niet te zeggen.

In 4 van 12 productcategorieën verwachten we een daling van de uitgaven. In de andere 8 categorieën is de verwachting dat de uitgaven stijgen ten opzichte van 2020. Deze vergelijking gaat niet helemaal op aangezien in 2020 een deel van de zorgkosten (€ 311.000) als omzetcompensatie in rekening is gebracht. Deze kosten zijn niet toe te delen aan deze productcategorieën. Daarnaast is een stijging voor een deel te verklaren door de jaarlijkse indexatie.

Per productcategorie is een prognose opgesteld op basis van ervaring cijfers. Bij deze prognose is geen rekening gehouden met de te verwachten besparing van de reeds getroffen maatregelen en gaat daarmee uit van de huidige stand van zaken.

Voor het jaar 2021 is de verwachting dat de uitgaven jeugdzorg (ZIN, PGB en solidaire uitgaven Groninger Gemeenten) € 18.083.000 bedragen. In onderstaande tabel is de prognose vergeleken met de realisatie van 2020.

	2020	2021	Afwijking	%
ZIN	16.707.343	16.966.942	259.599	1,55%
Solidaire uitgaven	813.323	815.000	1.677	
PGB	424.807	234.000	-190.807	
Nagekomen lasten	118.791	66.857	-51.934	
	18.064.264	18.082.799		

Naar verwachting vallen de uitgaven 2021 slechts 18.000 euro hoger uit dan in 2020 het geval was. Dit is dan het eerste jaar waarin er een rem lijkt te bestaan op de steeds maar stijgende kosten. Als de indexatie van de zorgtarieven hierin betrokken wordt is er naar rato minder zorg (volume) bij de gemeente in rekening gebracht. En vanuit die kant geredeneerd is hopelijk de daling ingezet die we verwachten op basis van alle maatregelen die zijn getroffen.

Ondanks de positieve lichtpuntjes moet worden geconstateerd dat de bezuinigingstaakstelling zoals deze in de begroting 2021 is opgenomen (nog) niet is gerealiseerd.

Op basis van de huidige cijfers en de primaire begroting 2021 moet er in de najaarsnota een bedrag bij geraamd worden van € 432.000. Tegenover het niet realiseren van de taakstelling in 2021 en de overschrijding van € 432.000 is er in de reserve SD een bedrag beschikbaar van 2,4 miljoen (1 miljoen bij de begroting en 1,4 miljoen vanuit de meicirculaire 2021).

7. Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Maatschappelijke effect

- Het maatschappelijk effect van de Wmo is 'meedoen'. De Wmo moet ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en kunnen meedoen in de samenleving. Al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Als dat niet lukt, biedt de gemeente ondersteuning.

Doelen

- Meer sociale veerkracht: We behouden en versterken de sociale kracht binnen onze gemeente. Dorpen in Het Hogeland zijn krachtig en vitaal. Hogelandsters kijken, zoals vanouds, naar elkaar om, en het merendeel van de inwoners doet meer
- Meer preventie: Vragen van inwoners zijn eerder duidelijk en zichtbaar, waardoor de juiste ondersteuning geboden wordt.

Klanttevredenheid

Voor de Wmo is in de periode mei tot juni het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek ging over het jaar 2020.

In het cliëntervaringsonderzoek 2020 is gekozen om alleen de verplichte vragen aan te houden. Er zijn 1409 inwoners aangeschreven, waarvan 450 personen hebben gereageerd. Hiermee was er een respons van 32%. De grote meerderheid was tevreden over het contact met de gemeente. Dit beeld is vergelijkbaar met vorig jaar. De tevredenheid over de snelheid van de geboden hulp is wel gestegen. De bekendheid van de onafhankelijk cliëntondersteuner verdient opnieuw aandacht. Deze mogelijkheid is namelijk nog steeds bij 1/3 van de respondenten onbekend. Dit sluit aan bij het landelijke beeld. Op de tevredenheid van de kwaliteit en het effect van de ondersteuning is de tevredenheid gelijk met vorig jaar.

De raad heeft de uitkomsten van dit cliëntervaringsonderzoek in augustus ontvangen.

7.1. Transformatie in de WMO

Uitgangspunten koersdocument transformatie sociaal domein:

- Meer sociale veerkracht
- Meer preventie
- Meer maatwerk
- Meer innovatie

Doelen

- Verbeteren en uitbreiden van algemene voorzieningen in Het Hogeland.
- Stimuleren van onderling contact.
- Preventie en het verminderen van het gebruik van geïndiceerde voorzieningen.
- Het vergroten van de samenwerking tussen de organisaties.
- Activiteiten ondersteunen die de lokale gemeenschapszin versterken

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Continueren van de thuishamers op verschillende locaties, waaronder Uithuizen, Winsum, Ulrum, Den Andel en Bedum.
- Het aantal thuishamers uitbreiden
- In het project transformatie in het sociaal domein worden verschillende richtingen onderzocht, zoals zorg en welzijn op recept.

- Het up-to-date houden van de sociale kaart. Dit is een hulpmiddel voor indicatie en hulpverlening van o.a. de sociale teams.
- Betere positionering en meer inzet van wijkverpleegkundigen

Financieel

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Prognose 2021
Transformatie in de WMO	€ 54.524	€ 152.500	€ 90.000

7.2. Beschermd Wonen

Maatschappelijk effect

- De door de Groninger gemeenten gezamenlijk geformuleerde ambitie voor Beschermd Wonen en Opvang is: *Samen iedereen in staat stellen de eigen regie te voeren in het licht van de (sociale, fysieke en emotionele) uitdagingen van het leven.*

Hiermee drukken we uit dat de cliënt centraal staat en eigenaar is van het ondersteuningsplan en zijn of haar proces tot herstel. Er wordt ingezet op begeleiding op maat met directe verbondenheid met de samenleving waarbij maximaal gestreefd wordt naar zelfredzaamheid en participatie in de vertrouwde woonomgeving. De ondersteuning is lokaal. Tenzij de problematiek dusdanig is dat specialistische ondersteuning niet lokaal georganiseerd kan worden.

Doelen

- Samen met de inwoners, aanbieders en de gemeenten transformeren we van Beschermd Wonen (intramuraal) naar beschermd thuis (extramuraal)
- We zorgen ervoor dat de ondersteuning betaalbaar blijft en streven ernaar om dit te doen met de middelen die hiervoor beschikbaar worden gesteld door het Rijk.

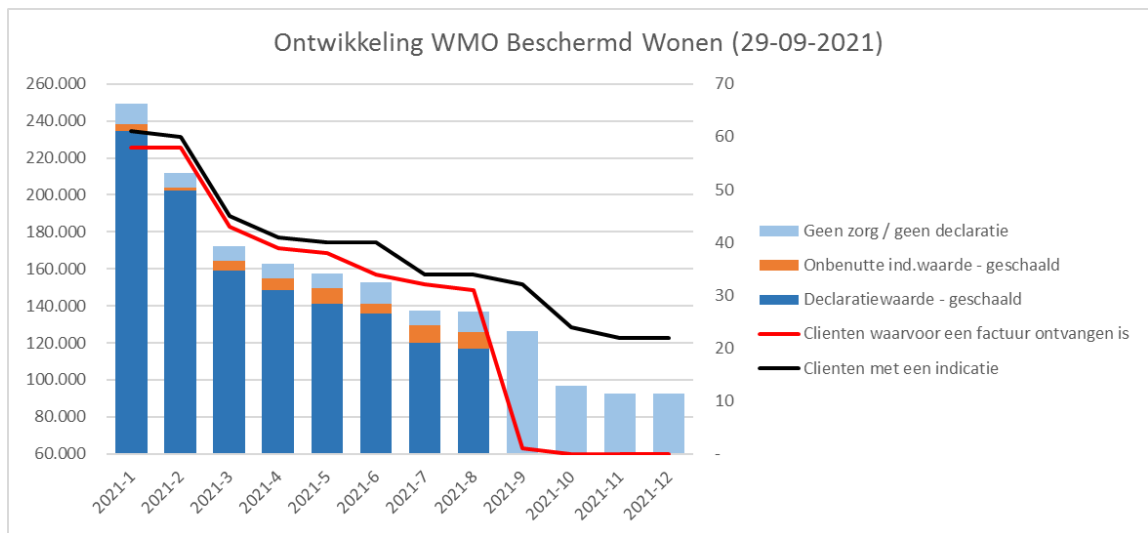
Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Om deze doelen te bereiken werken we aan de transformatiedoelen en beheersmaatregelen. Vanuit de centrumgemeente worden de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van het financieel verdeelmodel, de uitname WLZ en het woonplaatsbeginsel op de voet gevolgd en wordt er in landelijke commissies invloed uitgeoefend om de herverdeeleeffecten voor de Groninger gemeenten positief te beïnvloeden.
- Over 2021 wordt een positief resultaat verwacht, welke aan de deelnemende gemeenten wordt uitgekeerd.
- We zijn gestart met een nieuw inkooptraject voor de inkoop vanaf 2023. Het gespreide voorzieningenaanbod is hier een onderdeel van. We zetten hiervoor de eerste stappen om in kaart te brengen hoe vraag en aanbod zich tot elkaar verhouden.

Indicatoren

- De rapportage is nog in ontwikkeling. We werken samen met de centrumgemeente om aan een goede ontsluiting (en daarmee presentatie) van de cijfers te komen.

- Deze grafiek laat zien hoeveel cliënten (PGB + ZIN) vanuit de Wmo via Het Hogeland gefinancierd worden. Het komt voor dat cliënten buiten de eigen gemeente in een intramurale voorziening gaan wonen. De grafiek laat niet zien hoeveel Hogelandsters gebruik maken van beschermd wonen en hoeveel inwoners van buiten onze gemeente zich in Het Hogeland hebben gevestigd.
- De daling in de grafiek laat zien dat er door de verruiming van de Wlz cliënten overgegaan zijn van de Wmo naar de Wlz.

7.3. Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf

Maatschappelijk effect

- Inwoners behouden of verbeteren hun zelfredzaamheid en participatie

Doelen

- Passende ondersteuning bieden aan onze inwoners in de vorm van begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf.

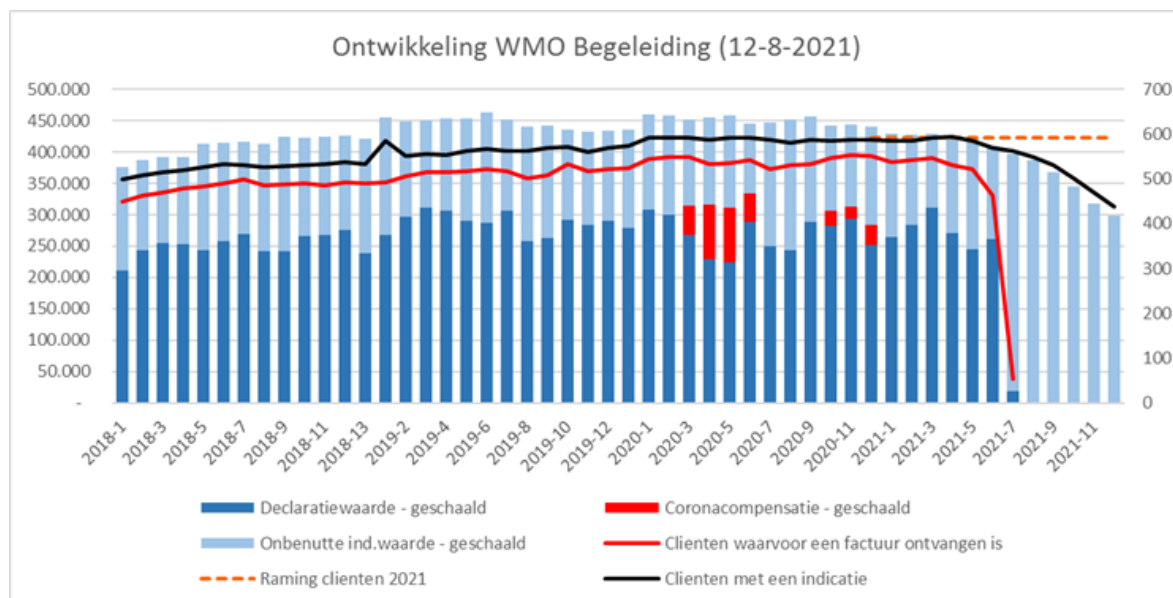
Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Per 1-1-2022 worden met aanbieders nieuwe overeenkomsten afgesloten voor begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf. Hierin staat (nog) duidelijker omschreven hoe gemeente en cliënt samen doelen en resultaten dienen te formuleren, hoe de aanbieder hier met de cliënt planmatig aan werkt en op welke momenten erop welke wijze evaluatie van de voortgang ten aanzien van deze doelen plaatsvindt.
- Het blijven monitoren van inzet en resultaat van de inzet van de producten zoals ingekocht. Dit doen we middels individuele tussentijdse gesprekken met cliënten en aanbieders (zie 1^e bullit). Contractmanagement en toezichthouders van de GGD zien toe op de kwaliteit van de ondersteuning.

Financiën

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het aantal cliënten en de kosten voor begeleiding weergegeven. Aan de hand van deze cijfers kan *geen* uitspraak worden gedaan over passende ondersteuning waarmee inwoners hun zelfredzaamheid en participatie verbeteren. Immers: deze cijfers gaan puur over de cijfermatige totaalregistratie en niet over de kwaliteit van de individuele begeleiding aan de cliënt.

Wel kan worden geconcludeerd dat het aantal cliënten met Wmo-begeleiding nagenoeg stabiel blijft. Ook zijn de uitgaven van kwartaal tot kwartaal aan weinig verandering onderhevig. De licht blauwe staven (wat gedeclareerd kan worden als alle geïndiceerde ondersteuning daadwerkelijk plaatsvindt) worden daarbij, ondanks de indexatie van de tarieven, niet significant hoger. Dit kan een aanwijzing zijn voor relatief lagere indicaties en een gemiddeld lagere ondersteuningsbehoefte op het gebied van zelfredzaamheid en participatie. We blijven deze trend het komende jaar volgen.

Op basis van de huidige cijfers is de verwachting dat de uitgaven uitkomen op 6,1 miljoen. Er wordt een klein voordeel verwacht op de uitgaven ZIN, en een nadeel op de PGB-uitgaven. Per saldo is er sprake van een verwacht voordeel van 86.000.

Onderdeel	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting 2021	Prognose 2021
BG - ZIN	€ 3.668.000	€ 3.671.000	€ 3.535.000
BG - PGB	€ 2.457.000	€ 2.539.000	€ 2.589.000
WMO Begeleiding	€ 6.125.000	€ 6.210.000	€ 6.124.000

7.4. EHealth

Wij zijn actief betrokken in diverse regionale en landelijke netwerken gericht op de ontwikkeling en implementatie van EHealth in ruraal gebied. De eerste voorzichtige stappen zijn in 2020 gezet met de invoering van de digitale stamtafel, voor de verdere uitrol en brede toepassing van EHealth wordt gekeken naar mogelijkheden voor cofinanciering. In juni 2021 is een projectleider EHealth gestart met een inventarisatie.

Maatschappelijk effect

- Bevorderen en vereenvoudigen zorg op afstand, voorkomen van vereenzaming en beperken van vervoerskosten.

Doelen

- Bevorderen van leefbaarheid en vermindering zorgdruk.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Onderzoek naar wensen, behoeften en mogelijkheden van e-toepassingen.
- Start ontwikkeling pilots en projecten.
- Onderzoek naar subsidiemogelijkheden ter bekostiging projecten en pilots.

Het onderzoek naar bestaande EHealth projecten is inmiddels gestart (afronding rond 1 oktober). Daarbij wordt onderzocht of samen met één of meerdere partners een EHealth project binnen het Nationaal Programma Groningen kan worden gerealiseerd binnen de programmalijn 4: 'Zorgen voor en met elkaar'. Deze programmalijn zet o.a. in op de ontwikkeling van EHealth.

Na de inventarisatie van kansrijke activiteiten wordt een keuze gemaakt of we verder gaan en zo ja waarmee en met wie. Daarbij is speciale aandacht voor het opschalen van succesvolle projecten en initiatieven (planning 1 november 2021 gereed, mede afhankelijk van tijd en inzet andere partijen).

Samen met partners en met hulp van de aanjager lokaal programmaplan een Projectplan EHealth opstellen met een concreet activiteitenplan inclusief een financiële basis (nog vast te stellen datum gereed).

7.5. Mantelzorg

Mantelzorgers hebben een steeds belangrijkere rol in de zorg en ondersteuning van onze inwoners. We zijn als gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning en de waardering van mantelzorgers. Dit doen we door zowel algemene voorzieningen, zoals het Steunpunt Mantelzorg Het Hogeland, als maatwerkvoorzieningen aan te bieden. Doel is dat mantelzorgers op hun eigen wijze en onverplicht zorg kunnen verlenen. Dat is een voorwaarde om overbelasting te voorkomen.

Mantelzorgondersteuning is onderdeel van de basisondersteuning die wordt uitgevoerd door Mensenwerk Hogeland.

Maatschappelijk effect

- Het ondersteunen van mantelzorgers zodat zij op hun eigen manier en onverplicht zorg verlenen aan hun naaste. Daarmee wordt voorkomen dat mantelzorgers uitvallen en er een beroep op de reguliere zorg moet worden gedaan.

Doelen

- We willen (jonge) mantelzorgers zo goed mogelijk ondersteunen bij hun zorgtaken.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Het vinden (herkennen) van mantelzorgers door partners en het voorliggend veld en verbinden naar de juiste ondersteuning.
- Het versterken en verlichten van mantelzorgers door: informatie en advies, contact met andere mantelzorgers (o.a. dag v/d Mantelzorg), respijtzorg, praktische hulp, onkostenvergoeding en educatie.
- Het waarderen van mantelzorgers.

Indicatoren

- 1009 mantelzorgers geregistreerd bij het Steunpunt Mantelzorg (2020). Het aantal geregistreerde mantelzorgers van dit jaar is altijd pas na het compliment helder, dan schrijven nog niet geregistreerde mantelzorgers zich in.

Financieel

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Prognose 2021
Mantelzorg	€ 72.228	€ 110.500	€ 90.500

7.6. Huishoudelijke Ondersteuning

De afgelopen jaren zien we een stijging in het gebruik van de Huishoudelijke Ondersteuning. Dit komt door een combinatie van demografische ontwikkelingen, het abonnementstarief en de beperking tot toelaten in de Wet langdurige zorg. Tegelijkertijd zien we uitstroom van personeel en beperkte instroom van nieuw personeel. De continuïteit van de dienstverlening komt hierdoor steeds meer onder druk te staan.

Doelen

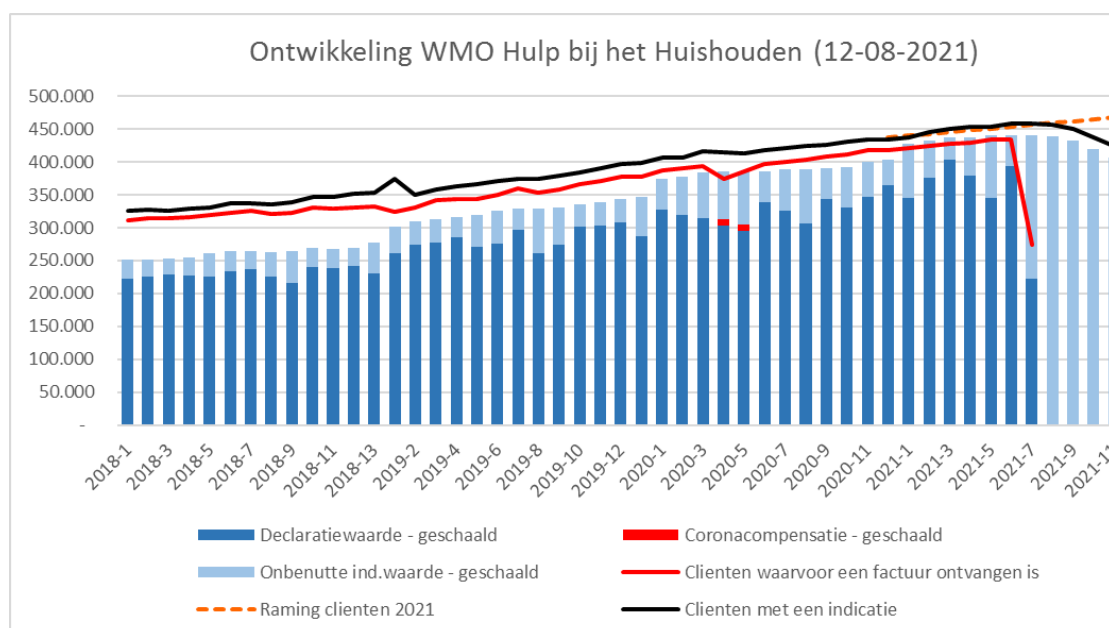
- Beheersen van de kosten Huishoudelijke Ondersteuning.
- Continuïteit van de inzet van huishoudelijke ondersteuning, ook in de zomerperiode.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Nieuwe convenanten afsluiten voor de periode 2022-2024
- Zoeken naar (innovatieve oplossingen waarbij de uitvoering van de wettelijke taken wordt geborgd, maar de uitgaven zoveel mogelijk worden beperkt.

Financiën

In onderstaande grafiek staan de ontwikkelingen weergegeven met betrekking tot de hulp bij het huishouden. De ontwikkeling van het aantal cliënten met een maatwerkvoorziening HO ligt net iets hoger dan de aantallen waarmee in de begroting rekening is gehouden. Over het algemeen kan gesteld worden dat de ontwikkelingen in lijn liggen met de verwachting.

In de voorjaarsnota hebben we een bedrag van 184.000 bij geraamd aangezien in de begroting 2021 met een te lage indexatie van de tarieven rekening was gehouden. Op basis

van de huidige cijfers is de verwachting dat de uitgaven uitkomen op 4,8 miljoen. Een klein voordeel ten opzichte van de actuele begroting.

Onderdeel	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting 2021	Prognose 2021
HO - ZIN	€ 4.097.000	€ 4.759.000	€ 4.629.000
HO - PGB	€ 211.000	€ 225.000	€ 208.000
Huishoudelijke ondersteuning	€ 4.308.000	€ 4.984.000	€ 4.837.000

7.7. Hulpmiddelen en trapliften

Maatschappelijk effect

- Op de behoefte van de inwoner afgestemde hulpmiddelen en aanpassingen als ondersteuning bij het zelfstandig wonen en het meedoen in de maatschappij.

Doelen

- Het tijdig verstrekken van hulpmiddelen en aanpassingen aan de inwoners die daarvoor in aanmerking komen.
- Assortiment hulpmiddelen kritisch bezien op inzetbaarheid, kosten en gebruik.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Geen voorzieningen meer aanbieden die inmiddels als algemeen gebruikelijk kunnen worden aangemerkt omdat ze in de reguliere handel of zorgwinkel verkrijgbaar zijn en in prijs vergelijkbaar met soortgelijke producten.
- Een beroep doen op de eigen draagkracht en verantwoordelijkheid van de inwoner.
- Samen met de aanbieder van hulpmiddelen onderzoeken op welke wijze we de kosten kunnen beheersen.
- Onderzoek naar de effecten van de indicatiestelling op het kernassortiment en het uitstaand bestand kritisch monitoren.

Toelichting:

We constateren helaas dat het beroep op hulpmiddelen vanuit de Wmo ook dit jaar weer toeneemt doordat de groep inwoners met beperking blijft stijgen en de mobiliteit (verder) afneemt. Zoals reeds eerder is aangegeven zullen hierdoor ook de jaarlijkse uitgaven blijven stijgen. Het budget zal hierdoor structureel moeten meegroeien. Er zijn echter weinig sturingsmogelijkheden en er al wordt strak geïndiceerd. Tijdens gesprekken met financieel draagkrachtige inwoners wordt een beroep gedaan op de eigen draagkracht om de aangevraagde voorziening zelf te financieren maar we kunnen dit helaas niet afdwingen.

Omdat inwoners over deze optie goed geïnformeerd zijn draait het daarom in bijna alle gevallen uit op een voorziening die moet worden gefinancierd vanuit de Wmo. Zolang de wet- en regelgeving rond het abonnementstarief nog van kracht is mag er geen eigen bijdrage naar draagkracht worden opgelegd en dit heeft aanzienlijke, negatieve, financiële gevolgen voor gemeenten.

Op dit moment zijn er 26 trapliften toegekend. Op basis van het aantal huidige meldingen en de verwachte meldingen in het laatste kwartaal is de inschatting dat we dit jaar qua aantal iets lager uitkomen dan het aantal toekenningen in 2020.

Indicatoren

Aantal liften per jaar

jaar	lift
2017	28
2018	28
2019	37
2020	47
Prognose 2021	36

Financieel

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Prognose 2021
Hulpmiddelen en trapliften	€ 1.101.686	€ 1.095.000	€ 1.155.000

Toelichting

Voor hulpmiddelen en trapliften is dit jaar € 1.095.000 begroot. Op basis van de huidige uitgaven gaan we er, voor nu, vanuit dat dit budget met plm. € 60.000 zal worden overschreden. Deze overschrijding is vooral het gevolg van toekenning van dure en specialistische hulpmiddelen zoals bijvoorbeeld een elektrische rolstoel, ten bedrage van ruim € 27.000. De toekenning van dit soort hulpmiddelen is lastig te voorzien. Het is daarom niet onmogelijk dat de uiteindelijke overschrijding van het budget nog iets hoger uitvalt.

7.8. Publiek vervoer

Maatschappelijk effect

- Betere bereikbaarheid en instandhouding leefbaarheid voor de inwoners van Het Hogeland.

Doelen

- De verbetering van vervoer door het "verslimmen" van vervoerstromen.
- Het bevorderen van de integratie van vervoerstromen.
- Aansluiting bij de Provinciale- en landelijke werkgroepen ter bevordering van vervoer in het ruraal gebied.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Het plotten van data, waardoor beter inzicht wordt verkregen in vervoerstromen en het
- Gebruik van toegankelijke haltes en hubs kan worden bevorderd.
- Voortzetten deelname aan regionale en landelijke trajecten met Publiek Vervoer, CROW, I&W, VWS en VNG.
- Bevorderen inzet van ov-ambassadeurs en applicaties waardoor meer geïndiceerde reizigers de komende jaren kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer. Het gaat hier om

onder andere leerlingen en Wmo-reizigers.

- Participatie in het landelijk MaaS traject in het kader van de pilot Groningen-Drenthe.

Binnen het perceel Noord-Groningen werken we met de organisatie Publiek Vervoer en de Ministeries van I&W en VWS samen aan de doorontwikkeling van vervoer in ruraal gebied en meer specifiek de integratie van vervoerstromen. Hiertoe volgen we de ontwikkelingen in MaaS (Mobility as a Service), applicaties en de trajecten rondom de ov-ambassadeurs. Als gevolg van COVID-19 zijn een aantal trajecten sterk vertraagd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verbeteren van het vervoer vanuit Het Hogeland naar het ziekenhuis in Scheemda. We pakken dit eind 2021 weer op.

Medio 2021 stelt het Ministerie van I&W een nieuwe subsidieregeling open ter bevordering van de integratie van vervoerstromen. In dit kader willen we kijken of we het project ov-ambassadeurs verder kunnen versterken en uitrollen.

In december 2021 krijgt naar verwachting ook de MaaS-pilot in Groningen en Drenthe vorm en inhoud. Deze pilot richt zich specifiek op ruraal gebied met als extra aandachtspunt de vervoersbehoefte van mensen met een beperking. In december zal de app voor deze specifieke doelgroep beschikbaar zijn.

Ook in 2021 zijn de gevolgen van Covid19 merkbaar. De eerste helft van 2021 is de continuïteitsbijdrage die in 2020 is verstrekt gecontinueerd. De omzet van de vervoerders is namelijk nog steeds op een zeer laag niveau en de protocollen zorgvervoer maken dat het vervoer wat wel plaatsvindt in aangepaste vorm plaatsvindt. In juni zijn de protocollen versoepeld. De effecten daarvan worden gemonitord. De buurtbussen hebben de eerste maanden van 2021 nog stil gestaan en zijn in maart weer langzaam aan het opstarten.

De vervoerstromen zijn na een sterke terugloop weer iets richting het oude niveau gekomen. De inschatting is dat we eind 2021 op ongeveer 60% á 70% zitten. Uiteraard afhankelijk van de ontwikkelingen en eventuele nieuwe maatregelen. We verwachten niet dat het niveau van 2019 wordt behaald voor het deel vraagafhankelijk vervoer. Hierdoor blijven we, ook met de betaling van steunmaatregelen, binnen de begroting 2021. Het terugvallen van de vervoerstromen en het wegvallen van reizigersbijdragen vormen een fors bedrijfsrisico voor vervoersondernemingen als UVO. De ondersteunende maatregelen zijn dan ook bedoeld om continuïteit van de bedrijven mogelijk te maken en daarmee het behoud van de lokale vervoerstructuur. De ondersteunende maatregelen vallen onder de staatsteunregelingen van de EU. Waar mogelijk zullen we wel kijken naar mogelijkheden om het gebruik van het reguliere openbaar vervoer te bevorderen. In dit kader blijven we dan ook participeren in diverse trajecten gericht op doorontwikkeling.

Financiën

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroet 2021	Prognose 2021
Publiek vervoer	€ 1.043.531	€ 1.118.500	€ 1.118.500

8. Participatiewet

Maatschappelijk effecten

- Meer burgers doen actief mee in de samenleving door te werken en vrijwilligerswerk
- Niemand mag door armoede buiten de boot vallen

Maatschappelijke activiteit vergroot sociale steun, met een positief effect op gezondheid. Participatie heeft verschillende effecten op individueel en maatschappelijk niveau (zoals zingeving en sociale cohesie).

8.1. Statushouders

Maatschappelijk effect

- Het nieuwe inburgeringsstelsel (vanaf 1 januari 2022) heeft als maatschappelijk doel dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig meedoen aan de Nederlandse maatschappij, het liefst via betaald werk. Gemeenten krijgen binnen het nieuwe stelsel de regierol over de uitvoering van de inburgering. Het huidige beleid sorteert hierop voor.

Doelen

- Alle statushouders participeren binnen de eigen mogelijkheden in Gemeente Het Hogeland
- Alle statushouders die in het kader van de Taakstelling Huisvesting Statushouders aan de gemeente gekoppeld zijn, binnen de gestelde termijn huisvesten
- Voorbereid zijn op de nieuwe Wet Inburgering die 1 januari 2022 ingaat en de nieuwe taken die hierbij horen voor de gemeente.
- Bieden van bij de wet passende ondersteuning aan statushouders en hun na reizigers.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Statushouders begeleiden bij inburgering, integratie en participatie.
- Maatschappelijke begeleiding aanbieden aan iedere statushouder die in gemeente Het Hogeland komt wonen.
- Participatieverklaringstrajecten aanbieden aan iedere inburgeringsplichtige.
- Doorlopend contact onderhouden met COA en met woningcorporaties over het beschikbaar stellen van woningen aan statushouders.
- 4x per jaar overleg met woningcorporaties over huisvesting van statushouders.
- Huidig beleid evalueren, aanpassen en nieuw beleid ontwikkelen en implementeren waarmee wordt voldaan aan de vereisten van de nieuwe Wet Inburgering 2021 (ingaaende vanaf 1 januari 2022). Nieuw beleid focust zich op: afnemen van de brede intake, opstellen van het Plan Inburgering en Participatie (PIP), aanbieden van leerroutes, maatschappelijke begeleiding, participatieverklaringstraject, Module Arbeidsmarkt & Participatie (MAP), financiële ontzorging en de voortgang en handhaving van het PIP uitvoeren.

Indicatoren en wat hebben we gedaan om de doelen te bereiken?

- Er is in april 2020 besloten om de overbruggingsperiode tot aan de nieuwe wet inburgering op basisniveau te doen. Daardoor is het Team Statushouders naar 3 medewerkers gegaan die allen parttime werken. Hierdoor heeft Werkplein Ability ruim de helft (200) van de statushouders redelijk goed in begeleiding.
- Door de coronacrisis worden statushouders door Werkplein Ability op afstand begeleid. Dit blijkt erg lastig. Werkcoaches acteren met name op de statushouders die al in beeld zijn en/of die zelf aan de bel trekken. Er komen nu heel andere problemen naar boven. Begeleiding focust zich meer op de problematiek binnenhuis, maar door de begeleiding op afstand ook op taken die normaal gesproken bij Mensenwerk Het Hogeland liggen.

- MJD heeft de maatschappelijke begeleiding geboden aan statushouders. Deze begeleiding omvatte veel ondersteuning bij het grote aantal huisvestingen in de afgelopen maanden. Ondanks de coronacrisis begeleidt MJD statushouders door middel van fysieke spreekuren (met de benodigde maatregelen).
- De taakstelling voor de 2^e helft 2021 is verhoogd ten opzichte van de perioden ervoor. De taakstelling 2e helft 2021 is 30. De werkelijke taakstelling inclusief de niet verwijtbare achterstand van 13 is 43. Tot 14 september zijn inmiddels 13 statushouders gehuisvest.
- Er is doorlopend contact met COA en met woningcorporaties over het beschikbaar stellen van woningen aan statushouders.
- De voorbereidingen voor de nieuwe wet inburgering zijn in volle gang. Er wordt onder meer gewerkt aan het nieuwe beleidskader en er worden inkooptrajecten voor de leerroutes voorbereid.
- Voor het implementeren van de nieuwe Wet Inburgering werken wij lokaal, regionaal en provinciaal samen met gemeenten en ketenpartners.

De nieuwe wet inburgering is met een half jaar uitgesteld en zal naar verwachting ingaan op 1 januari 2022. De nieuwe wet betreft een stelselwijziging en vervangt het huidige inburgeringssysteem. De afgelopen periode valt onder de overbruggingsperiode tot aan de nieuwe wet. In deze periode is gewerkt binnen de kaders van het in april 2020 vastgestelde versoberde beleidskader. Dit beleid is geen nieuw beleid maar een aangepaste versie van het Plan participatie en integratie statushouders dat hiervoor van kracht was.

Er wordt ondanks het uitstel van de wet onverminderd doorgewerkt aan de voorbereidingen op de nieuwe wet inburgering. Voor het implementeren van de nieuwe Wet Inburgering werken wij lokaal, regionaal en provinciaal samen met gemeenten en ketenpartners. Op deze wijze kunnen wij de beoogde doelen nastreven.

8.2. Schuldhelpverlening

Maatschappelijk effect

- Door Vroegsignalering van schulden wordt voorkomen dat schulden problematisch worden. Ondanks dat het in de regio Appingedam nog niet zichtbaar is, bestaat wel de verwachting dat meer mensen in de schuldhelpverlening terecht gaan komen, als gevolg van de coronamaatregelen. Door een goede en vroegtijdige schuldhelpverlening, wordt getracht de negatieve maatschappelijke effecten van schulden zoveel mogelijk af te wenden.

Doel

- Problematische schulden voorkomen.
- Professionele schuldhelpverlening voor alle inwoners met problematische schulden van de gemeente.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Invoering nieuw beleidsplan integrale schuldhelpverlening 2021 en verder.
- Opstellen uitvoeringsplan Vroegsignalering
- Kwijtschelding gemeentelijke schulden aan gedupeerden Toeslagenaffaire Kinderopvang

De professionele schuldhelpverlening is ondergebracht bij de Volkskredietbank in Appingedam voor de inwoners van de voormalige gemeente Eemsmond en bij Gemeentelijke Kredietbank in Groningen voor inwoners van de voormalige gemeenten Bedum, Winsum en De Marne. Beide banken voeren

voor inwoners onder andere het budgetbeheer, schuldregeling en schuldsanering uit. Daarnaast kunnen leningen worden verstrekt aan inwoners.

De VKB betreft een GR met de gemeenten Oldambt, Veendam, Pekela en Eemsdelta. Bij de GKB wordt dienstverlening ingekocht op basis van een dienstverleningsovereenkomst.

Op 1 januari 2021 is de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking getreden. Een belangrijk onderdeel van deze wet is de invoering van de vroegsignalering van schulden. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om hier uitvoering aan te geven. De vroegsignalering van schulden is opgenomen in het gemeentelijk beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024. Dit plan is in mei 2021 aan de gemeenteraad ter vaststelling worden aangeboden. Daarnaast is de Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Het Hogeland 2021 vastgesteld. Deze verordening regelt dat de gemeente binnen een redelijke termijn reageert op verzoek om schuldhulpverlening van een burger. Deze termijn mag volgens de wet niet langer zijn dan acht weken. Deze termijn is gelijk aan de afhandeltermijn in de Algemene wet bestuursrecht.

Bij de decembercirculaire heeft het rijk besloten om gemeenten extra budget toe te kennen over de jaren 2020 en 2021 voor de schuldhulpverlening. De reden hiervoor is dat gemeenten naar verwachting meer kosten gaan maken op dit terrein omdat de problematische schulden zullen gaan stijgen als gevolg van de coronamaatregelen. Deze bedragen zijn toegevoegd aan het bestaande budget.

Sinds het uitbreken van het coronavirus hebben minder mensen zich gemeld voor schuldhulpverlening. Vooral in de regio van de VKB in Appingedam is dit zichtbaar. Voor de regio GKB speelt dit minder. Mogelijk dat de dienstverlening op afstand hier een rol in heeft gespeeld. Overigens is het een landelijk beeld dat inwoners zich minder melden voor schuldhulpverlening. Binnenkort verschijnen de kwartaalrapportages van beide kredietbanken over het tweede kwartaal 2022

Inzake de toeslagenaffaire kinderopvang is een werkgroep ingesteld, bestaande uit 2 consultants inkomen WA, een administratief medewerker, een maatschappelijk werker van Mensenwerk Hogeland, de projectleider uitvoering (teamleider backoffice) en projectleider beleid (beleidsadviseur Sociaal Domein).

Toeslagenaffaire Kinderopvang

In de gemeente Het Hogeland hebben 65 inwoners zich gemeld bij de belastingdienst als gedupeerde in de toeslagenaffaire kinderopvang. Middels de getekende machtiging heeft de projectleider uitvoering toegang tot de gegevens van deze inwoners. Medewerkers van de gemeente hebben contact opgenomen met de gedupeerden en hulp aangeboden op diverse terreinen.

Van deze groep van 65 personen, zijn 11 dossiers onderzocht door de belastingdienst en als daadwerkelijk gedupeerd aangemerkt. Deze 11 inwoners hebben een compensatiebedrag van € 30.000 ontvangen.

Met betrekking tot de overheidsschulden van gedupeerden is geadviseerd vanuit het rijk aan gemeenten om de incasso's van gemeentelijke schulden stop te zetten. Dit is in Het Hogeland ook gedaan. Eind mei 2021 heeft het kabinet besloten om naast de overheidsschulden ook de private schulden van slachtoffers over te nemen. De hoogte van de totale schuld aan de gemeente Het Hogeland (belastingen, uitkeringen Participatiewet) van de groep van 65 gedupeerde inwoners wordt in beeld gebracht. Deze schuld zal door de gemeente aan inwoners worden kwijtgescholden en ter compensatie aan het rijk worden voorgelegd.

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Prognose 2021
Schuldhelpverlening	€ 491.228	€ 595.105	€ 595.000

8.3. Minimabeleid

Inwoners die zich niet zelfstandig in de noodzakelijke kosten van het bestaan kunnen voorzien hebben recht op financiële ondersteuning van de gemeente, dit op grond van de Participatiewet. Dit is het sluitstuk in de sociale zekerheid. Het inkomensbeleid op grond van de Participatiewet is voorbehouden aan het rijk. Gemeenten hebben daarnaast de taak om armoede te voorkomen, te beperken en tegen te gaan. Veel gemeenten hebben daarom een eigen gemeentelijk minimabeleid om armoede tegen te gaan. Op grond van het minimabeleid Gemeente Het Hogeland 2020-2024 hebben inwoners met een laag inkomen de mogelijkheid om aanvragen in te dienen voor de kosten van het bestaan die niet uit de bijstandsnorm kunnen worden betaald. Het gaat dan om kosten voor deelname aan de maatschappij voor bijvoorbeeld reizen, sporten, lidmaatschap verenigingen, ziektekosten. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om op grond van individuele omstandigheden bijzondere bijstand te ontvangen voor bijzonder noodzakelijke kosten van bestaan. Dit wordt per casus beoordeeld. Door voornoemde regelingen wordt de nodige financiële ondersteuning aan de inwoner verleend. Dit vergroot de maatschappelijke activiteit doordat verdere problemen op financieel gebied worden voorkomen. Dit heeft een positief effect op de samenleving.

Doelen:

- Inwoners met een laag inkomen moeten kunnen participeren;
- Zorgmijding voorkomen onder inwoners met een laag inkomen;
- Statushouders starten schuldenvrij wanneer zij in onze gemeente gehuisvest worden

Minimabeleid

Het minimabeleid is een middel van de gemeente om de inwoners met een laag inkomen te kunnen ondersteunen en daarmee deel kunnen nemen aan de samenleving. Het contact met de inwoner als gevolg van de coronamaatregelen is beperkt. Bij dringende vragen kunnen de inwoners op afspraak bij de gemeente en de consultants terecht. Om de inwoner goed over alle minimaregelingen te informeren, worden de keten- en samenwerkingspartners ingeschakeld. Daarnaast vindt communicatie plaats via de reguliere kanalen. Wekelijks worden de regelingen om de beurt in het gemeentenieuws, nieuwsbrieven, sociale media en gemeentelijke website toegelicht.

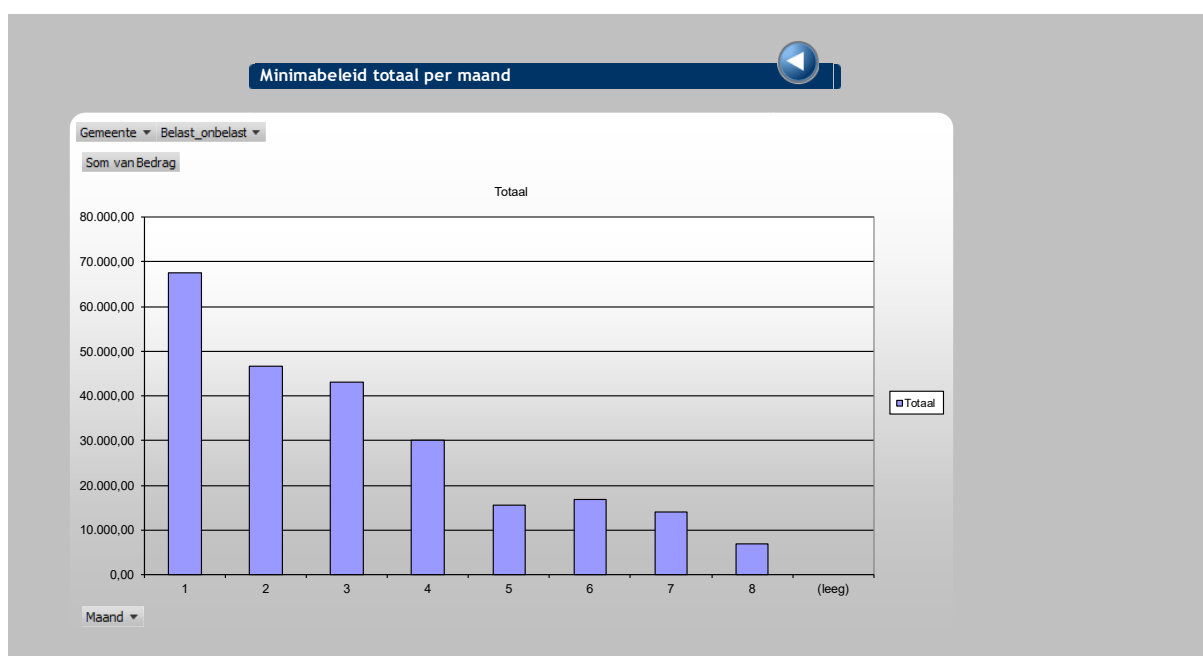
Het Participatiefonds

Inwoners worden gestimuleerd om deel te nemen aan sociaal –culturele activiteiten middels het Participatiefonds. Vanaf 1 januari 2020 zijn de bedragen en de uitvoering van het Participatiefonds aangepast. Hiermee krijgt de inwoner meer vrijheid en kan het bedrag zelfstandig worden ingezet zonder verantwoording te moeten afleggen aan de gemeente. Dit heeft een participatie bevorderende werking. De meeste aanvragen voor het Participatiefonds worden jaarlijks in de periode januari – maart gedaan (zie tabel hieronder). Uit de gegevens blijkt dat vanaf 1 januari tot 1 september 2021 een bedrag van € 241.100 is uitgegeven. 744 mensen hebben het Participatiefonds

aangevraagd. Uit de cijfers 2020 blijkt dat er in totaal 981 inwoners beroep op het Participatiefonds hebben gedaan. Dit betekent dat er nog ongeveer 237 inwoners zijn die bekend zijn met de regeling maar deze nog niet hebben aangevraagd.

Naar verwachting zullen de uitgaven in 2021 met € 50.000 stijgen. Uit het onderzoek naar minimaregelingen in 2020 blijkt dat van de 321 inwoners 55 personen de regelingen niet jaarlijks aanvragen maar alleen als zij deze nodig hebben. Daarom wordt ervan uitgegaan dat ongeveer 200 inwoners het Participatiefonds in 2021 nog zullen aanvragen. Uitgaande het feit dat 75% van de aanvragers alleenstaand zijn houden wij rekening met een bedrag van € 250,- per aanvraag.

Het jaar 2021 is het laatste jaar van het huidige Participatiefonds. Het college heeft in mei 2021 besloten om het grootste deel van het budget voor het Participatiefonds vanaf 1 januari 2022 in te gaan zetten voor de ov-pas (Meedoen pas). Voor een beperkt budget wordt nog onderzocht of het mogelijk is om een voorziening in natura in te richten voor volwassenen om deel te kunnen nemen aan maatschappelijke activiteiten.

De Kledingpas

De inwoners die een bijstandsuitkering bij de gemeente hebben krijgen de Kledingpas voor hun kinderen toegestuurd. Deze pas heeft een waarde van € 25,-. Op 1 april 2021 zijn de passen naar 513 inwoner verstuurd. Overige inwoners kunnen de Kledingpas vanaf 1 april 2021 aanvragen. Tot op heden hebben 31 inwoners zonder een bijstandsuitkering de pas aangevraagd. Met de Kledingpas kan de inwoner in verschillende winkels voor de kleding en/of accessoires (voor hun kinderen) betalen.

Meedoen Pas

Vanaf 1 september 2020 kunnen alle inwoners met een laag inkomen gratis reizen met alle Qbuzz bussen en Arriva treinen in de daluren en in de hele provincie. Per 1 juli 2021 is deze regeling structureel ingevoerd. Het doel van de Meedoen pas is het voorkomen en beperken van sociaal isolement en de mobiliteitsarmoede tegen te gaan. De potentiële doelgroep bestaat uit ongeveer 3.600 volwassenen en 1000 kinderen. Niet iedereen vraagt deze voorziening aan. Per 22

september 2021 zijn er 1404 passen in omloop. Wekelijks komen er enkele aanvragen binnen. Dit heeft verder geen financiële gevolgen.

Door de gemeente wordt deze voorziening regelmatig onder de aandacht gebracht.

Uit de halfjaarlijkse evaluatie op de Meedoen Pas blijkt dat de inwoners de Pas intensief gebruiken ondanks de Covid19 maatregelen. De pas wordt in zowel bus als trein gebruikt, met name op trajecten van en naar Groningen.

Onderzoek klanttevredenheidsonderzoek minimaregelingen 2020 en 2021

In 2020 is een eerste onderzoek uitgevoerd naar de klanttevredenheid over de minimaregelingen. De resultaten van het onderzoek worden beschouwd als een nulmeting. In januari 2021 zijn deze resultaten ter informatie naar het college en de raad gegaan. Op grond van de resultaten zijn aanbevelingen gedaan. Deze worden nog nader uitgewerkt.

Vanaf 29 september 2021 zal het onderzoek naar de klanttevredenheid minimaregelingen worden herhaald. Door de resultaten van het onderzoek in 2021 te vergelijken met de resultaten uit 2020 kan vergelijking worden uitgevoerd.

Subsidies

Vanuit de minimagelden worden subsidies verstrekt aan diverse organisaties. Dit doen wij conform de in het najaar van 2019 vastgestelde begroting aansluitend aan de missie, visie en doelen van het minimabeleid. De meerderheid van de organisaties heeft de subsidie over 2021 uitbetaald gekregen. Het betreft onder andere Stichting Leergeld, De Voedselbank, Humantis, St Kledingbank Maxima, het Jeugdsportfonds, Stichting Urgente Noden, Budgetmaatjes, de computerbank, St. Present en Eigen Kracht. Totaal is € 328.000 euro uitgegeven aan subsidies voor deze maatschappelijke organisaties.

CER (Compensatie Eigen Risico)

De tegemoetkoming aanvullende zorgverzekering en de collectieve ziektekostenverzekering zijn een goede ondersteuning bij de zorguitgaven. Deze regeling is vanaf 1 januari 2020 aangepast. De compensatie kan bij de gemeente pas in de derde jaar worden aangevraagd nadat het eigen risico volledig is gebruikt. De uitgaven hebben niet uitsluitend betrekking op het zorgjaar 2021. Het eigen risico wordt door zorgverzekeraars vaak laat in het in rekening gebracht. Hierdoor kan de inwoner hier pas later compensatie voor aanvragen bij de gemeente.

In geval van een echtpaar (meerpersoonshuishouden) worden de verstrekking vaak geregistreerd op 1 persoon. Het aantal unieke personen dat gebruik maakt van de regeling ligt derhalve iets hoger.

Op 1 september 2021 is een bedrag van € 122.000 uitgegeven ter compensatie van het eigen risico ziektekostenverzekering. Meer dan 273 inwoners hebben tot op heden een beroep op deze regeling gedaan en uitbetaald gekregen.

Statushouders starten schuldenvrij

Statushouders ondersteunen wij door de 50% van de NIBUD-norm voor de woninginrichting om niet te verstrekken.

De totale werkelijk uitgaven aan Bijzondere bijstand per 1 september 2021

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Prognose 2021
Minimaregelingen / Bijzondere bijstand			
Bijzondere bijstand uitgaven incl.	€ 1.336.721	* € 1.374.000	*€ 1.374.000

Kinderopvang			
OV-pilot	€ 99.000	€ 148.500	€ 297.000
Opbrengst OV-pas	€ -7.500	0	€ -3.500
Participatiefonds	€ 300.722	€ 232.000	€ 282.000
Klijnsmagelden/Subsidies	€ 315.577	€ 363.000	€ 363.000
CER/Coll ziektekst	€ 252.219	€ 198.500	€ 198.500

*) exclusief de uitgaven TONK

8.4. Taalhuizen

De taalhuizen in het Hogeland zijn te vinden in de bibliotheken in Bedum, Leens, Uithuizen en Winsum. Iedere volwassene in de gemeente Het Hogeland die beter wil leren lezen, schrijven of rekenen of beter wil kunnen omgaan met de computer, tablet of mobiele telefoon is hier welkom. Er zijn twee taalcoördinatoren waarbij deelnemers zich kunnen aanmelden voor een eerste gesprek. Zij kijken dan samen met de deelnemer welke ondersteuning er nodig is en welke begeleiding er kan worden geboden. De begeleiding van de deelnemers wordt gedaan door vrijwilligers die affiniteit en ervaring hebben met taal en educatie.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid wordt als overkoepelende term gebruikt voor mensen die grote moeite hebben met luisteren, spreken, lezen en schrijven, rekenen en digitale vaardigheden in het dagelijks leven en op het werk. Zij beheersen het minimale niveau om volwaardig in de Nederlandse maatschappij te kunnen functioneren niet. Dat niveau is door de overheid vastgesteld op eindniveau VMBO of niveau mbo-2/3 (taalniveau 2F). Analfabeten vallen hierbuiten, omdat zij helemaal niet kunnen lezen of schrijven. Een laaggeletterde is iemand met taalniveau 1F (het niveau waarmee een kind de basisschool hoort te verlaten) of lager. Dit houdt in dat laaggeletterden wel een beetje kunnen lezen en schrijven, maar hier grote moeite mee hebben. In de gemeente Het Hogeland zijn er naar schatting 4000 tot 5500 laaggeletterden. Van de laaggeletterden heeft twee derde een Nederlandse achtergrond en een derde een niet-Nederlandse achtergrond.

Maatschappelijk effect

- Taal is een belangrijk middel om mee te kunnen doen in de samenleving. Wanneer mensen moeite hebben met lezen en schrijven heeft dit grote gevolgen voor het dagelijks leven. Er is vaak sprake van schaamte en dit leidt bij veel laaggeletterden tot een sociaal isolement. Laaggeletterden zijn vaak minder zelfredzaam, hebben minder vaak werk, zijn minder sociaal actief en zijn vaker ziek in vergelijking met mensen die wel de benodigde basisvaardigheden hebben. Daarnaast leven laaggeletterden vaker in armoede. Deze doelgroep doet hierdoor een groter beroep op sociale voorzieningen. De taalhuizen richten zich op ondersteuning van deze doelgroep.

Doelen

- De huidige 50 deelnemers en 49 vrijwilligers van de taalhuizen zien te behouden (door de coronamaatregelen was fysiek contact lange tijd niet mogelijk, hierdoor zijn deelnemers en vrijwilligers afgehaakt).
- Dit jaar 2021 tussen de 25 en 50 nieuwe deelnemers een passend taalaanbod doen. Nu er meer fysiek contact kan plaatsvinden, lijkt het erop dat we 25 nieuwe deelnemers gaan halen.
- Beter signaleren van laaggeletterdheid in de gemeente Het Hogeland
- Meer mensen die laaggeletterd zijn de juiste ondersteuning bieden.
- Meer laaggeletterden bereiken met een Nederlandse achtergrond (NT-1 doelgroep)

- Professionalisering en meer bekendheid taalhuizen

Middelen om doelen te bereiken

- Inzet van twee nieuwe taalcoördinatoren met educatiebevoegdheid.
- Extra contact houden met de huidige deelnemers en vrijwilligers door middel van bellen, videobellen en het geven van digitale voorlichtingen en presentaties.
- Maatschappelijke organisaties en werkgevers beter informeren over het signaleren en verwijzen van mensen met lage basisvaardigheden door middel van het geven voorlichtingen en de regionale inzet van een taalconsulent werkgevers.
- Beter gebruik maken van lokale communicatiekanalen en sociale media.
- Inzet van ervaringsdeskundigen om inwoners en maatschappelijke organisaties te informeren over de hulp en ondersteuning bij lage basisvaardigheden.
- Deelname aan de regionale aanpak laaggeletterdheid om kennis en praktijk te delen en te borgen.
- Certificering van de taalhuizen op basis van landelijke kwaliteitskaders in de periode van 2021-2024 (bestuurlijk voorstel van VNG en het rijk is momenteel onderwerp van gesprek).
- Op grond van de coronasteunpakketten is een bedrag van € 50.000 incidenteel beschikbaar gesteld door het college om extra personeel in te kunnen zetten voor het werven van extra vrijwilligers en deelnemers aan de taalhuizen. Dit bedrag kan in 2021 en 2022 worden ingezet.

Financiën

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Prognose 2021
Taalhuizen	€ 85.000	€ 80.000	€ 85.000

8.5. Leerwerkomgeving

Op 15 april 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met het plan om in een periode van 7 jaar het werkbedrijf van de gemeente (Werkplein Ability) te transformeren naar een leerwerkbedrijf. Dit plan was ook één van de fundamenteën voor een aanvraag bij het Nationaal Programma Groningen. Het NPG heeft ingestemd met het plan Vakland Het Hogeland en er is 2,6 miljoen beschikbaar voor een periode van 3 jaar om ingezet te worden voor leven lang ontwikkelen. Vakland stimuleert en faciliteert ontwikkeling voor iedereen. Leven Lang Leren door te doen, met Het Hogeland als klaslokaal.

De eigen infrastructuur van de sociale werkvoorziening is een basis voor (beschut) werk en leren, naast de aanwezige infrastructuur van onderwijs en ondernemers. Vakland Het Hogeland is een plus op de aanwezige infrastructuur van overheid, onderwijs en ondernemers en wil de ontwikkeling van iedereen bevorderen en daarvoor ook slimme verbindingen inzetten. Een slimme verbinding is het inzetten van de SW-infrastructuur voor techniek-onderwijs.

De infrastructuur wordt omgevormd van een productiebedrijf naar een hybride omgeving voor leren en werken. Productie en omzet is geen doel op zich maar staat in dienst van doelgroep en leeromgeving met een uitvoering die past binnen de begroting.

Werkplein Ability was met verschillende projecten al begonnen om hieraan op experimentele wijze of in de vorm van een pilotproject invulling te geven. Het LeerOntwikkelCentrum in Wehe den Hoorn, het Wijkleerbedrijf in Winsum en Noorderhuizen zijn hier de voorbeelden van.

De transformatieperiode van 7 jaar betekent dat via een geleidelijke en natuurlijke weg de focus verschuift van werk naar inzet op ontwikkeling door werken en leren. En daarbij hoort ook een ander verdienmodel met een groter maatschappelijk effect. Er is een businesscase opgesteld om de maatschappelijke effecten in beeld te brengen en een bekostigingsmodel te formuleren voor het leerwerkbedrijf. De businesscase wordt verder uitgewerkt in een uitvoeringsplan. In 2021 zal alles rondom leren en werk voor zoveel mogelijk worden geconcentreerd rondom de locatie Uithuizen. De directe begeleiding naar werk door werkcoaches, werkpleinactiviteiten, jobcoaches, Noorderhuizen en het LeerOntwikkelCentrum vinden in 2021 vanuit Uithuizen plaats. Realisatie vindt plaats in Q3 en Q4 van 2021.

Het eerste jaar van de transformatieperiode betreft vooral het fysiek bij elkaar brengen van de verschillende onderdelen en van daaruit de nieuwe werkwijze en begeleiding organiseren.

Na de zomer van 2021 is gestart met een scholingsprogramma voor alle medewerkers c.a. die een rol hebben in begeleiding van mensen in het kader van werk en werkzoekenden. Gestart is met generieke sessies met bijna 100 medewerkers en daarna zullen per functiegroep specifieke sessies volgen (werkleiders en voormensen). Alle werkcoaches volgen inmiddels een opleiding voor gecertificeerde jobcoach.

Maatschappelijk effect

- Iedereen doet mee en telt mee. Wij willen een inclusieve samenleving waarbij ingezet wordt op de ontwikkeling van inwoners.

Doelen

- We bieden een veilige en passende werkplek om mensen met een arbeidsbeperking zo goed mogelijk naar regulier werk te leiden en wanneer dat niet mogelijk is, is er een vangnet van beschermt werk of arbeidsmatige dagbesteding.

Wat gaan we doen om het doel te bereiken?

- Het organiseren van goede werkomstandigheden die passen bij de capaciteiten van de werknemer. Daartoe behoren:
  - Werkplekaanpassingen
  - Passende begeleiding
  - Opleidingen
- Het organiseren van werk ten behoeve van de interne organisatie zoals post, schoonmaak, catering, inrichting kantoren, etc.
- Onderzoek naar andere werksoorten waarvoor werknemers en werkzoekenden kunnen worden ingezet.
- Gerichte werkgeversbenadering voor werk, plaatsing, afstemming en innovatie.

Sociale Werkvoorziening	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie t/m aug 2021	Prognose 2021
Loonkosten	9.456.156	9.140.902	6.165.166	9.048.227
Begeleid werken	82.493	82.500	55.000	82.500
Verrekende SW subsidie	-37.168			
Subsidie SW	-7.950.678	-7.745.182	-5.108.455	-7.662.682
Coronabijdrage 2021				-152.310

Resultaat	1.550.803	1.478.220	1.111.711	1.315.735
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Toelichting:

Met de uitstroom van medewerkers in de SW nemen de loonkosten en SW-subsidie de komende jaren verder af. In de begroting 2021 was uitgegaan van een aantal van 265 fte, momenteel bedraagt het aantal SW-ers bij Het Hogeland 256 fte.

De uitstroom van SW-medewerkers wordt zoveel mogelijk opgevangen met de instroom van medewerkers uit de nieuwe doelgroepen (beschut werk, garantiebanen). Echter, voor deze doelgroeppersonen ontvangen we minder subsidie dan voor een SW-medewerkers. We zullen voor de komende jaren rekening moeten houden dat we per saldo per medewerker meer moeten gaan betalen.

Op basis van de prognose van de realisatie aan het eind van dit jaar, is de onderstaande vergelijking gemaakt.

**Prognose kosten per doelgroeper
(loonkosten minus subsidie
gedeeld door aantal
medewerkers)**

	loonkosten	subsidie	aantal medewerkers	kosten per medewerker
Wsw	9.048.227	-7.580.182	264,65	5.547
Beschut werk	502.000	-289.000	20,42	10.431
Garantiebaan	528.125	-170.058	17,69	20.241

Resultaat Industrie en Diensten	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie t/m aug 21	Prognose 2021
Loonkosten			1.345.116	873.427	1.204.438
Inkoop Materiaal I&D	1.673.722	1.314.904	1.315.000	944.519	1.315.000
Deta Schoonmaak					
Postbezorging	21.386	16.439	16000	10.858	16.000
Catering	36.377	33.230	33000	17.689	33.000
Overige kosten			840.000	259.000	723.000
Totaal	1.731.485	1.364.573	3.549.116	2.105.493	3.291.438
Omzet	-4.142.192	-3.120.624	-3.120.000	-2.100.384	-2.960.000
Coronabijdrage 2021					-99.985
Resultaat	-2.410.707	-1.756.051	429.116	5.109	231.453

Toelichting:

Gelet op de wens om de kosten van Industrie en Diensten meer inzichtelijk te maken, is bovenstaande tabel uitgebreid. Toegevoegd zijn de loonkosten en de overige kosten. In bijlage 1 bij deze monitor is een specificatie van deze overige kosten opgenomen en is een meerjarig overzicht weergegeven van de te verwachten ontwikkeling van de kosten en omzet van I&D.

Opgemerkt moet worden, dat het niet meer mogelijk is om de overhead inzichtelijk te maken, aangezien het ondersteunend personeel van voormalig Ability verdeeld is over de verschillende teams van Het Hogeland.

De verwachting voor de omzet 2021 is dat deze op ongeveer hetzelfde niveau als 2020 zal zijn.

Over het eerste halfjaar 2021 wordt een rijksbijdrage corona ontvangen. Deze bedraagt € 560 per SE (standaardeenheid) en heeft tot gevolg dat van de te ontvangen bijdrage van totaal € 152.310 (zie tabel Sociale Werkvoorziening) er € 99.985 aan I&D toegerekend kan worden.

Beschut Werk	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie t/m aug 2021	Prognose 2021
Loonkosten	316.026	602.974	268.337	502.000
Subsidie	-266.941	-347.140	-168.338	-289.000
Resultaat	49.085	255.834	99.999	213.000

Toelichting:

De begroting is gebaseerd op een aantal beschutte werkers van 20,42 fte in 2021. Momenteel zijn er 16,49 fte (19 personen) beschut werkers in dienst.

8.6. Inclusief werkgeverschap (en diversiteit)

In het collegeprogramma hebben we inclusief werkgeverschap en diversiteitsbeleid als doelstelling opgenomen. De vorming van het team Beheer en Onderhoud is een mooi voorbeeld van inclusief werkgeverschap. We werken ook aan het uitbreiden van afspraakbanen en plekken Beschut Werk binnen onze eigen organisatie. Die uitbreiding gaat mondjesmaat en vraagt meer dan voorheen om extra begeleiding.

Maatschappelijk effecten

- We willen dat al onze inwoners mee kunnen doen op de arbeidsmarkt in Het Hogeland.
- We willen als gemeentelijke organisatie een voorbeeld zijn als inclusief werkgever in onze regio. We stimuleren het inclusief werkgeverschap ook bij externe werkgevers in de regio.

Doelen

- Het realiseren van gemiddeld 17,69 fte afspraakbanen in 2021 (oplopend naar 32,69 in 2024). Dit betreft 18 personen.
- Het realiseren van gemiddeld 34 plekken Beschut Werk in 2021.
- Wij willen de komende zeven jaar 10 fte aan vacatures (formatieruimte) invullen door mensen uit de doelgroep in het kader van inclusief werkgeverschap.
- Voldoen aan de kwaliteitsnormen, zowel in het werk (Kwaliteitseisen Arbeid en Milieu) als in de begeleiding (job coaching).

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Binnen de organisatie ruimte bieden voor SW-werknemers, afspraakbanen, beschut werkers voor nader te bepalen inclusiedoelgroepen.
- Bij vacatures en nieuwe taken gericht kijken naar invulling door personen uit de doelgroep.
- Begeleiding organiseren in het werk en voor de persoon.
- Investeren in competenties en vakbekwaamheid
- In samenwerking met het team HRM wordt verder gewerkt aan het verdiepen van het onderwerp 'inclusief werkgeverschap en diversiteit' voor de hele organisatie, waarbij ook wordt gekeken naar andere inclusiedoelgroepen, zoals jongeren, mensen met een migratie-achtergrond, etc.

Indicatoren	Begroting 2021	1 maart	1 sept	Prognose
-------------	----------------	---------	--------	----------

		2021	2021	
SW Industrie en Diensten (fte)	170,54	175,40	168,02	168
SW Beheer en Onderhoud (fte)	82,53	82,77	79,24	79
SW andere teams (fte)	11,57	10,91	9,21	9,21
Beschut werk (personen)	20,42	19	19	19
Afspraakbanen (personen)	17,69	17	19	19
Arbeidsmatige dagbesteding	5	-	-	-

De realisatie van arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij Werk op Maat. Vanwege de coronamaatregelen zijn geen plaatsen voor arbeidsmatige dagbesteding gerealiseerd. Mogelijk dat met de verruiming van de maatregelen plaatsingen weer mogelijk worden.

De realisatie van de aantallen beschut werk blijft ver achter bij de verwachting. Enerzijds heeft dit te maken met de beperkende coronamaatregelen, anderzijds worden weinig indicaties beschut werk afgegeven.

Vanwege andere prioriteiten (invoering nieuw personeelssysteem) en vertrek medewerker, blijft de uitwerking en verdieping van het onderwerp 'inclusief werkgeverschap en diversiteit' voor de hele organisatie, waarbij ook wordt gekeken naar andere inclusiedoelgroepen, zoals jongeren, mensen met een migratie-achtergrond, etc. achter. Mogelijk dat dit in 2022 weer opgepakt kan worden.

8.7. Arbeidsparticipatie & werkgeversdienstverlening

We zijn ons bewust van een veranderende economie en arbeidsmarkt als gevolg van Covid-19. Op welke manier dit invloed heeft op de arbeidsparticipatie, onze doelgroep(en), werkgevers en samenwerking binnen het Hogeland en de arbeidsmarktregio zullen we moeten afwachten. Wel kan worden waargenomen dat het aantal (landelijke en regionale) vacatures zal stijgen en het aantal uitkeringen en werkzoekenden zal dalen over de gehele breedte. De mismatch tussen de gemeentelijke doelgroepen in de uitkering en de gevraagde opleidingsniveaus voor de kansberoepen moeten door beroepsopleidingen en certificering worden ingevuld, zonder dat hier extra budget tegenover staat. We gaan proberen om binnen de grenzen van onze beperkte budgetten voor arbeidsparticipatie te doen wat absoluut nodig is, waarbij geldt; zelf doen wat zelf kan en uitbesteden wat we zelf niet kunnen doen.

Niet iedereen met een uitkering is in staat om te worden begeleid naar werk. Daar waar mogelijk worden ook inwoners ondersteund die (nog) niet de stap naar werk kunnen maken. Het gaat daarbij om de ontwikkeling richting het (weer) meedoen in de samenleving. Als daarbij een verdere ontwikkeling richting Beschut Werk, een afspraakbaan of zelfs een reguliere baan mogelijk is, is dat geweldig. Maar het is geen doel op zich. Het verder ontwikkelen van mensen vraagt stevige (integrale) samenwerking tussen de verschillende teams en externe partijen werkzaam in het Sociaal Domein en daarbuiten. Het gaat namelijk niet alleen om het ontwikkelen van mensen, maar ook om ondersteuning op tal van leefgebieden zoals bijvoorbeeld gezondheid, (kinder)opvang en schuldhulpverlening.

Een groot deel van de huidige gemeentelijke doelgroep heeft nog steeds een aanzienlijke afstand tot de arbeidsmarkt en derhalve ook meer dan gemiddelde begeleiding nodig op de werkplek, als deze eenmaal gevonden is. Hieruit volgt dat ook de werkgever ondersteund en gefaciliteerd zal moeten worden bij het werven en behouden van kandidaten. Het stimuleren van sociaal ondernemerschap blijft nodig voor het plaatsen van kandidaten.

We proberen zoveel mogelijk een strategisch partnerschap op te bouwen met werkgevers binnen het Hogeland. Dat houdt in dat we willen meebewegen en meedenken met de werkgever, om zo vraag en aanbod nog beter op elkaar af te stemmen. Werkgevers kunnen met alle vragen over de

arbeidsmarkt bij ons terecht. Er wordt voortdurend verder gebouwd aan de verbetering van dit strategisch partnerschap.

Maatschappelijk effecten

- Minder inwoners zijn uitkeringsafhankelijk; verkleinen beroep op bijstand
- Meer inwoners hebben een verbeterde (mentale en fysieke) gezondheid en kwaliteit van leven
- Meer inwoners doen actief mee in de samenleving (waaronder vrijwilligerswerk)

Doelen

- Inwoners zo spoedig mogelijk naar werk of participatie helpen.
- Werkgevers faciliteren door het opbouwen van een strategisch partnerschap.
- Samenwerking arbeidsmarktregio versterken.
- Sociaal ondernemen c.q. arbeidsparticipatie stimuleren

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Intensieve (eigen) dienstverlening/coaching richting werk/participatie en zoveel mogelijk werken met kleinere caseloads.
- Werkgevers adviseren in het geschikt maken van functies voor de gemeentelijke doelgroep (via jobcarving en herverdeling van werkzaamheden).
- Inzet loonkostensubsidies en indien nodig werkplekaanpassingen.
- Inzetten jobcoaches voor bereiken duurzame uitstroom.
- Regelmatige werkgeversbijeenkomsten en banenmarkten organiseren, zowel lokaal als regionaal. Gezien de coronamaatregelen doen we dit nu alleen maar digitaal.
- Voorlichtingsbijeenkomsten voor werkgevers organiseren over mogelijkheden en instrumenten. Ook dit kunnen we nu alleen digitaal doen.
- Eén aanspreekpunt uit de arbeidsmarktregio bij grotere werkgevers.
- Gespecialiseerde medewerkers gezamenlijk inzetten.
- Grotere projecten gezamenlijk uitvoeren (1000-banenplan, kansrijk beroep, ontwikkeling job coaching).
- Organiseren van diverse activiteiten voor werkgevers (vooralsnog digitaal).
- Extra aandacht geven aan ondernemers die vooroplopen in het sociaal ondernemerschap.
- Invulling geven aan SROI.

	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie t/m aug 2021	Prognose 2021
Afspraakbanen				
Loonkosten	337.308	528.125	283.808	425.712
Subsidie	-102.399	-170.058	-93.394	-140.090
Resultaat	234.909	358.067	190.415	285.622

Indicator

- Ultimo augustus 2021 zijn er 102 (mrt: 90) mensen met een garantiebanaan, waarvan er 19 (mrt: 17) werkzaam zijn bij de gemeente Het Hogeland. De hierboven weergegeven cijfers zijn de gemeentelijke loonkosten en de ontvangen subsidie.

8.8. Begeleiding werkzoekenden

De begeleiding van de huidige en toekomstige gemeentelijke doelgroep kan niet alleen bestaan uit het stimuleren van zelfredzaamheid. Er is op tal van terreinen ondersteuning nodig voor het halen van resultaat, zowel in het voortraject naar werk als na de plaatsing bij werkgevers. Een groot deel van de doelgroep heeft te maken met problemen op meerdere leefgebieden, waarbij steeds geldt dat het hebben van werk meerdere problemen kan oplossen.

Het is belangrijk om in het voortraject naar werk juist de competenties en vaardigheden van de werkzoekende te vinden en te versterken. En waar mogelijk te certificeren. Het aanbieden van vakgerichte opleidingen (bij voorkeur via het Leerwerkbedrijf in Uithuizen) en begeleiding op de werkvloer door jobcoaches blijft daarbij een belangrijke rol spelen. We zijn nu ook gestart met het vormgeven van Vakland Het Hogeland. We denken dat ook onze doelgroep daar veel mogelijkheden zullen hebben op het gebied van scholing, werkervaring en uiteindelijk betaald werk.

Doelen

- Extra scholen en certificeren van werkzoekenden in relevante beroepsrichtingen
- Meer op de doelgroep gerichte dienstverlening.

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Uitbreiden en continueren van opleidingen op locatie op niveau 1 en 2 (Bouw en Techniek, Zorg en Dienstverlening, Techniek).
- Inzetten VCA-examinering in andere talen.
- Praktijkleren en certificeren, bij voorkeur op locatie Uithuizen.
- Inzet van eigen jobcoaches.
- Werkcoaches waar mogelijk omscholen tot (gecertificeerde) jobcoaches.
- Gerichtte dienstverlening naar doelgroep (bijv. jongeren, ouderen en statushouders).
- Samenwerking met werkgevers, scholen, leerplicht en RMC intensiveren (instroom beperken).

Realisatie:

- In juli 2021 zijn aan 10 deelnemers de praktijkverklaring uitgereikt. Vanuit Noorderpoort is aan 4 deelnemers vanuit Noorderhuizen een diploma op niveau 1 uitgereikt en aan 1 deelnemer een diploma Timmerman op niveau 2. Inmiddels heeft ook een deelnemer
- In totaal hebben 20 deelnemers via Consul Tech een VCA-certificaat behaald in andere talen.

8.9. Vrijwilligerswerkbeleid

Maatschappelijk effect

- Door vrijwilligerswerk te doen, komen mensen met elkaar in contact en dragen ze bij aan de samenleving. Dit is niet alleen belangrijk voor de organisaties waarvoor het vrijwilligerswerk gedaan wordt, maar ook voor de vrijwilligers zelf. Vrijwilligerswerk gaat gepaard met meer persoonlijk welzijn en heeft een positief effect op ervaren gezondheid. Vrijwilligerswerk is belangrijk om de samenleving draaiende te houden.²

Doelen

- Sterke vrijwilligersorganisaties in onze gemeente.
- Vergroten leefbaarheid van dorpen.
- Vergroten persoonlijk welzijn van inwoners die vrijwilligerswerk doen.

---

² CBS Statistische Trends: Vrijwilligerswerk en Welzijn, Hans Schmeets en Judit Arends, 2020

Wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

- Periodieke gesprekken met de uitvoerende partij. Belangrijke speerpunten zijn:
  - Vrijwilligersorganisaties ondersteunen bij het vinden van vrijwilligers;
  - Vraag en aanbod rond vrijwilligerswerk bij elkaar brengen;
  - Twee fysieke steunpunten in de gemeente openhouden waar inwoners en organisaties terecht kunnen. Daarnaast is een nieuwe website in de maak. We gaan zoveel mogelijk op diverse locaties werken/op vraag van de inwoners (vrijwilligers en organisaties). Fysieke ontmoetingen zijn nog altijd lastig i.v.m. COVID. Vandaar geen berichtgeving daarover tot nu toe. Maar de 2 medewerkers werken nu soms ook op andere locaties.

Indicatoren

- Dit jaar zijn tot nu toe (ultimo september) 100 bemiddelingen tot stand gebracht.

8.10. Aantal gebruikers regelingen Participatiewet en TOZO

Voor ondernemers met vragen over heroriëntatie op de arbeidsmarkt, schulden of bedrijfsvoering is een ondernemersloket ingericht bij de gemeente Het Hogeland. Het loket wordt bemenst door medewerkers van het team Economie en Werkplein Ability.

De re-integratie van inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet heeft het afgelopen flinke vertraging opgelopen door de coronamaatregelen. Stage- en werkervaringsplaatsen bij bedrijven zijn steeds moeilijker te vinden. Daarnaast is er minder fysiek contact met inwoners. Voor een goede begeleiding bij re-integratie is dat voor deze doelgroep een voorwaarde. Ondanks de beperkte mogelijkheden tot re-integratie, is er nog geen stijging van het bijstandsbestand waarneembaar.

Bijzondere bijstand

Recht op bijzondere bijstand is geregeld in de Participatiewet. Dit is een wettelijk instrument om inwoners met een laag inkomen die kosten hebben die voortvloeien uit bijzondere onvoorziene individuele omstandigheden, te kunnen bijstaan. De noodzakelijke zorgkosten (met name Tandartskosten) bij de inwoners die een schuld hebben bij de zorgverzekeraar en hierdoor geen aanvullende verzekering meer kunnen aansluiten, worden via de bijzondere bijstand aangevraagd en vergoed. Daarnaast bestaat de bijzondere bijstand uit de langdurigheidstoeslag, kosten voor bewindvoering en kosten voor kinderopvang. In 2020 hebben totaal 1.042 cliënten gebruik gemaakt van één of meerdere voorzieningen vanuit de bijzondere bijstand.

Voor het jaar 2021 hebben reeds 642 cliënten gebruik gemaakt van de bijzondere bijstand.

In- en uitstroom

Hieronder wordt de dynamiek in het bestand weergegeven. De instroomcijfers geven aan om welke reden mensen zich bij de gemeente melden voor een uitkering. Bij de uitstroomcijfers zijn de redenen weergegeven waarom mensen geen uitkering meer behoeven.

Actieve personen naar reden instroom				
Begindatum verslagperiode 1-1-2021 Einddatum verslagperiode 31-8-2021				
Code	Omschrijving	Clënten	Partners	Totaal
1	Beëindiging studie	13	1	14
2	Beëindiging huwelijk / relatie	10	0	10
11	Onvoldoende/einde inkomsten arbeid/ziekte	39	5	44
13	Onvoldoende/einde inkomsten eigen bedrijf	279	124	403
14	Onvoldoende/einde inkomsten WW	29	2	31
15	Onvoldoende/einde uitk arbeidsongeschiktheid	1	2	3
16	Einde uitkering asielzoeker/gedoogde	18	7	25
19	Onvoldoende/einde ander inkomen	13	5	18
30	Overname andere gemeente	35	2	37
31	Bereiken 21 jarige leeftijd	4	0	4
32	Intering op vermogen	4	0	4
33	Beëindiging verblijf buiten Nederland	4	0	4
39	Einde detentie	2	0	2
96	Om niet verstrekking	0	0	0
97	Normswijziging	26	8	34
99	Oorzaak bij partner	9	9	18
Totaal		486	165	651

Aantal personen naar reden uitstroom		
Begindatum		1-1-2021
verslagperiode		
Einddatum		31-8-2021
verslagperiode		
Code	Omschrijving	Aantal
1	Gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering	10
2	Aangaan relatie	8
3	Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	22
5	Zelfstandig beroep of bedrijf	200
6	Uitkering werkloosheid	1
7	Uitk. arbeidsongeschiktheid	4
9	Alimentatie	1
11	Geen inlichtingen	9
12	Verhuizing naar andere gemeente	54
13	Verhuizing naar buitenland	3
15	Oorzaak bij partner	45
17	Arbeid dienstbetrekking/uitk. Ziekte	103
19	Overlijden	6
30	Detentie	2
32	Overschrijden maximale verblijfsduur buitenland	3
95	Normwijziging	43
96	Relatie met lopende Participatie-cliënt	3
97	Vermogensverkrijging	5
98	Overgang BBZ naar Participatiewet	1
Totaal		523

Aantal personen in de uitkering				
Peildatum		31-8-2021		
Code	Regeling	Cliënten	Partners / overigen	Totaal
BBZ	BBZ	26	14	40
TOZO	TOZO	40	14	54
IOW	IOAW	61	14	75
IOZ	IOAZ	7	3	10
WWB	Algemene bijstand	975	145	1120
Totaal		1109	190	1299

TOZO

TOZO levensonderhoud		Betaald in 2021*	
periode	Aantal aanvragen 2020 + 2021	M.b.t. 2020	M.b.t. 2021
1	767	9.787	
2	154	7.931	
3	160	70.776	493.954
4	100		243.818
5	55		93.072
TOZO krediet	85		60.128

*) in dit overzicht is de loonheffing niet opgenomen

De laatste TOZO-regeling (TOZO 5) loopt tot 1 oktober 2021. De TOZO-regelingen worden financieel geheel gedragen door de rijksoverheid. De uitgaven tot en met september bedroeg 1.220.000 incl. de loonheffing die afgedragen wordt. De verantwoording van de TOZO uitgaven geschiedt via de SISA-bijlage.

8.11. Financiën Participatiewet

In onderstaande tabel staan de raming/prognose van de BUIG (Gebundelde Uitkering) opgenomen van het jaar 2021 met de vergelijking de realisatie van 2020.

	Realisatie 2020	Primaire Begroting 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Prognose 2021
Inkomensregelingen (BUIG)				
PW	13.852.000	14.818.000	14.818.000	14.003.000
IOAW	1.150.000	1.239.000	1.239.000	1.009.000
IOAZ	68.000	65.000	65.000	99.000
BBZ levensonderhoud (starters)	57.000	60.000	60.000	66.000
BBZ levensonderhoud (gevestigden)	96.000	194.000	194.000	30.000
Loonkostensubsidies	1.014.000	1.111.000	1.111.000	1.056.000
Totaal netto uitgaven	16.237.000	17.487.000	17.487.000	16.263.000
Rijksbudget	15.737.000	16.965.000	17.815.000	16.655.000
Voordeel (+), Nadeel (-)	-/- 500.000	-/- 522.000	328.000	392.000
<i>Aandeel eigen middelen</i>	3,2%	3,1%	-1,8%	-2,4%
Vangnetuitkering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De ontwikkelingen in de periode 2019 tot en met september zijn voor 3 subregelingen visueel gemaakt (zie volgende pagina). Dit betreft de regelingen met de grootste omvang binnen de BUIG (WWB, IOAW en de loonkostensubsidies).

Bijstellen van budgetten

De prognose voor het jaar 2021 is gebaseerd op de uitgaven tot en met september 2021.

Ten tijde van het opstellen van de begroting, maar ook in het voorjaar, was onzeker welke gevolgen de coronapandemie zou hebben op de bijstandsuitkeringen. Zoals blijkt uit de grafiek is in tegenstelling tot de verwachting een daling waarneembaar van het aantal uitkeringsgerechtigden.

In de primaire raming IOAW is bij het opstellen van de begroting onvoldoende rekening gehouden met de te verwachten uitstroom in 2021. De uitgaven vallen hierdoor lager uit dan over 2020 het geval was.

In de begroting 2021 was voor de reguliere PW een stelpost opgenomen voor een mogelijke omvang van de bijstandspopulatie. Vooralsnog is hier geen sprake van. Ten opzichte van de primaire raming kan het budget met ruim 800.000 euro verlaagd worden. Een deel van dit voordeel wordt verklaard doordat werkelijke aanpassing van de normbedragen lager is gebleken dan waar in de primaire begroting rekening mee was gehouden.

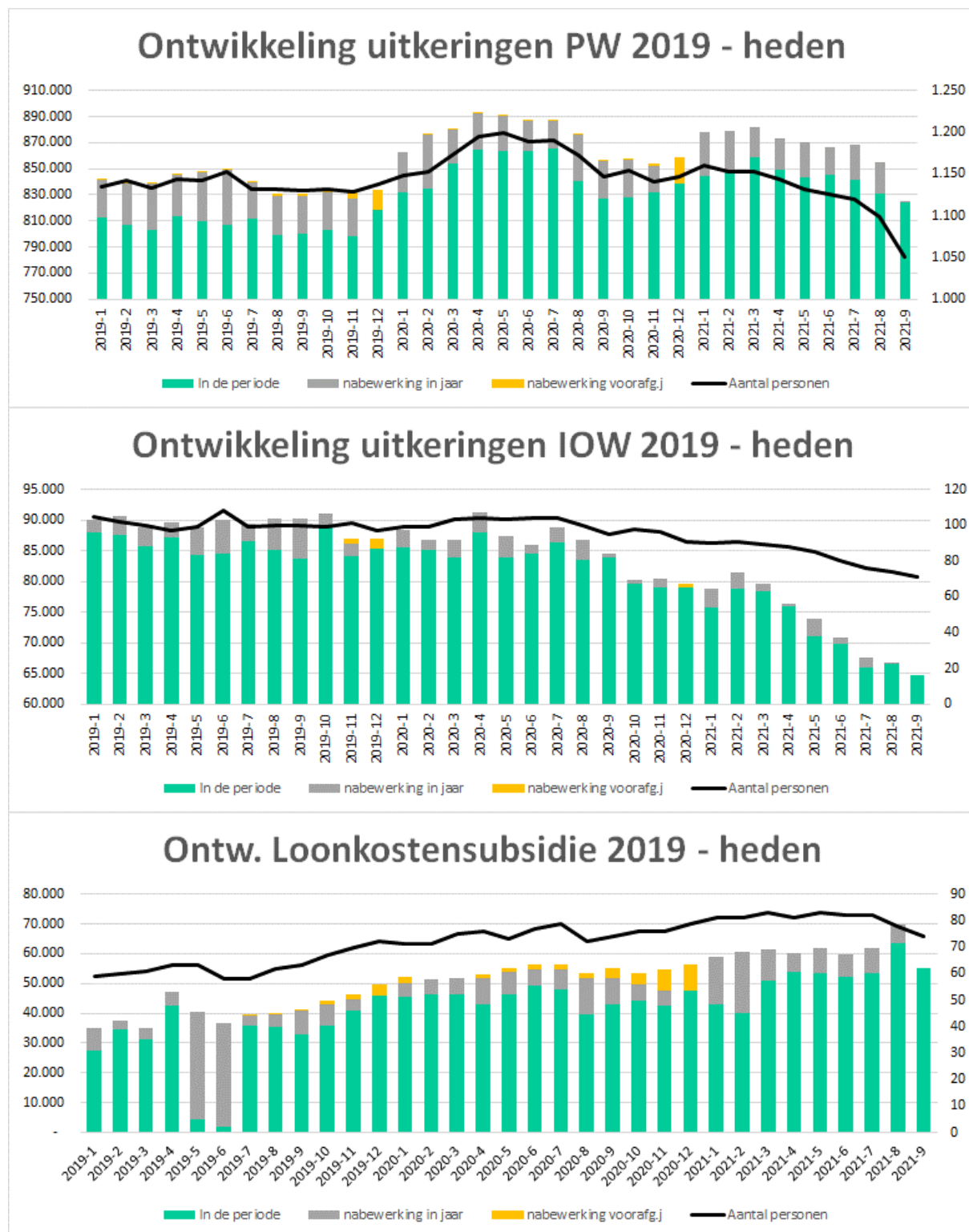
Rijksbudget BUIG

Ten tijde van het afgeven van de voorlopige beschikking BUIG 2021 in oktober 2020 had het rijk een bedrag afgezonderd van 327,2 miljoen. Bij ministeriele regeling zou bepaald worden op welke wijze dit bedrag verdeeld zou worden. In het voorjaar is het nader voorlopig budget bekend geworden. Besloten was om het budget van 327,2 miljoen toe te voegen aan het macrobudget en deze op dezelfde wijze te verdelen als de 'reguliere middelen' van de BUIG.

Op basis van de verwerking van de realisatiecijfers over 2020 en de nieuwe werkloosheidsverwachtingen van het CPB (CEP) is het budget voor 2021 neerwaarts bijgesteld met 412,8 miljoen.

Onlangs is de definitieve beschikking ontvangen. De rijksbijdrage bedraagt € 16.655.000. Ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2021 valt het budget € 1.160.000 lager uit. Dit wordt gecompenseerd door het voordeel op de uitgaven.

Onderstaande grafieken zijn ontleend aan het systeem waarin de uitkeringen worden verwerkt en betaald. Het betreft hier de weergave van de kosten zonder loonheffing en werkgeversheffing Zvw. Daarnaast zijn de uitgaven van het vakantiegeld niet in deze visuele weergave opgenomen. Omdat uitkeringen mogelijk geblokkeerd/opgeschort zijn kan het aantal cliënten en de uitgaven van de laatste 2 maanden als gevolg van de nabewerking nog toenemen. De daling van het aantal bijstandsgerechtigden in augustus en september 2021 geven daarmee een vertekend beeld.

Bijlage 1

Overzicht FTE's & loonkosten							BEGROTING 2022							
	Begroting 2021		Realisatie 2021 t/m aug		Prognose 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025	
	FTE's	in €	FTE's	in €	FTE's	in €	FTE's	in €	FTE's	in €	FTE's	in €	FTE's	in €
Industrie en Diensten														
WSW 'ers	170,54	5.890.531	168,02	3.970.469	168,02	5.850.000	168,33	6.026.158	162,63	5.909.320	157,08	5.793.462	150,84	5.647.070
RIB bv														
- Reïntegratiebanen	3,78	115.531	4,33	86.570	4,33	129.855	4,00	119.979	1,76	53.568	0,00	0	0,00	0
- Beschut werk	11,74	346.710	9,60	171.260	9,60	256.890	12,48	379.376	15,35	473.729	18,23	570.856	21,10	670.791
- Afspraakbanen	6,41	191.445	8,36	139.582	8,36	209.373	7,82	236.371	9,63	295.544	11,45	356.403	13,26	419.022
		6.544.217		4.367.881		6.446.118		6.761.884		6.732.162		6.720.721		6.736.883
Subsidie wsw obv SE		-4.937.850		-3.353.461		-5.030.191		-4.899.872		-4.678.795		-4.365.294		-4.176.725
Subsidie Beschut werk		-199.606		-100.181		-150.272		-212.118		-260.993		-309.868		-358.743
Subsidie Afspraakbanen		-61.646		-40.812		-61.218		-78.355		-97.959		-118.133		-138.891
Totaal Industrie en Diensten	192,48	1.345.116	190,31	873.427	190,31	1.204.438	192,63	1.571.539	189,37	1.694.416	186,75	1.927.426	185,21	2.062.525
Inkoop materiaal		1.434.000		973.066		1.434.000		1.434.000		1.434.000		1.434.000		1.434.000
Omzet		-3.120.000		-2.100.384		-3.120.000		-3.120.000		-3.120.000		-3.120.000		-3.120.000
Resultaat verkopen		-1.686.000		-1.127.318		-1.686.000		-1.686.000		-1.686.000		-1.686.000		-1.686.000
Vervoersmiddelen		114.000		84.500		114.000		114.000		114.000		114.000		114.000
Aanschaf, huur en onderhoud machines en gereedschappen		333.000		98.000		216.000		333.000		333.000		333.000		333.000
Licenties		98.000		0		98.000		98.000		98.000		98.000		98.000
Verzekeringen		80.000		61.000		80.000		80.000		80.000		80.000		80.000
Werkkleding		20.000		0		20.000		20.000		20.000		20.000		20.000
Overige kosten		9.000		500		9.000		9.000		9.000		9.000		9.000
Afvoer afval		25.000		15.000		25.000		25.000		25.000		25.000		25.000
Kapitaallasten		161.000		0		161.000		133.000		98.000		84.000		70.000
Overige kosten		840.000		259.000		723.000		812.000		777.000		763.000		749.000

Toelichting:

Bij de berekening van de loonkosten SW is elk jaar rekening gehouden met een loonstijging van 1,5 %. Daardoor daalt de loonsom minder snel dan op basis van de afname van het aantal SW-ers zou mogen worden verwacht.

Het budget voor de inkoop materiaal en omzet blijft vooralsnog op hetzelfde niveau als 2021. Echter, loon- en prijsstijgingen dienen nog doorberekend te worden, maar ook de te verwachten daling in de omzet als gevolg van een lagere productiviteit door de inzet van werknemers uit de andere doelgroepen. Vooralsnog wordt ervan uit gegaan dat de doorberekening van de loon- en prijsstijging en de lagere omzet elkaar budgettair opheffen. De komende jaren moet blijken of dit een realistische aanname is.

De vervanging van SW-medewerkers door medewerkers uit de andere doelgroepen leidt per saldo tot hogere kosten, omdat de subsidies aanzienlijk lager zijn dan de SW-subsidie. Daarnaast zal de komende jaren rekening gehouden moeten worden met hogere kosten van begeleiding.

Bijlage 2

